

Suomalaisten matkailijoiden vastuullisuus eläinkohteiden valinnassa eläinsuojelun näkökulmasta

Anna Tommola

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Matkailun liikkeenjohdon koulutusohjelma
Opinnäytetyö
2022

Tiivistelmä

Tekijä(t) Anna Tommola
Tutkinto Restonomi
Raportin/Opinnäytetyön nimi Suomalaisten matkailijoiden vastuullisuus eläinkohteiden valinnassa eläinsuojelun näkökulmasta
Sivu- ja liitesivumäärä 35 + 9
<p>Eläinten hyvinvointiin ja oikeuksiin on viime vuosina alettu kiinnittämään huomiota entistä enemmän. Tämän myötä myös eläinkohteiden eettisyys ongelmat ovat nousseet esiin ja yhä useampi matkailija tiedostaa tämän. Kun eläimien elämää rajoitetaan vangitsemalla ne niille epäluonnolliseen ympäristöön tai käytetään ihmisten viihteenä, eläinten hyvinvointi saattaa kärsiä ja tällä voi olla rajut vaikutukset eläimen elämänlaatuun.</p> <p>Opinnäytetyössä tutkittiin matkailijoiden näkemyksiä ja asenteita eläinten käyttämisestä ihmisten viihdyttämiseksi matkailualalla. Tavoitteena oli selvittää, miten suomalaiset matkailijat ottavat eläinten kohtelun ja hyvinvoinnin huomioon matkan aikana valitessaan eläinkohteita matkakäytöksensä. Tarkemmin keskityttiin eläintarhoihin, delfinaarioihin ja akvaarioihin. Työn tarkoituksena oli lisätä tietoisuutta eläinkohteiden eettisyydestä ja, siitä miten eläinten hyvinvointi toteutuu kohteissa. Tutkimuksen tulokset auttavat yrityksiä ymmärtämään paremmin, mitkä tekijät vaikuttavat matkailijan valintaan vierailta eläinkohteissa ja tämän avulla yritykset voivat tarvittaessa kehittää toimintaansa ja huomioida eettisyyden paremmin osana strategista viestintää.</p> <p>Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä. Tutkimus toteutettiin Webropol-kyselylomakkeella aikavälillä 13.04.-20.04.2022 ja kyselyyn vastasi 141 henkilöä. Tutkimuksen aineisto analysoitiin käyttämällä Webropol- ja Excel-ohjelmien analysointityökaluja. Tuloksia havainnollistettiin käyttämällä erilaisia graafisia kuvioita.</p> <p>Tutkimuksen tuloksista selvisi, että suomalaisille matkailijoille eläinten hyvinvointi ja oikeudet ovat tärkeitä asioita. Suomalaiset matkailijat eivät tulosten mukaan ole erityisen kiinnostuneita eläintarhoista, akvaarioista tai delfinaarioista. Tuloksista voidaan päätellä, että suomalaiset matkailijat ovat enemmän kiinnostuneita eläinkohteista, joissa eläimet eivät elä vangittuina ja kohteista, jotka ovat olemassa eläinten suojelutoiminnan, lajien säilyttämisen tai muun vastaavanlaisen toiminnan takia.</p> <p>Tärkeimmät syyt suomalaisille matkailijoille, jotka valitsevat vierailta eläinkohteissa, olivat erilaisien eläinlajien näkeminen, uuden oppiminen eläimistä sekä viihtyminen perheen tai muun ryhmän kanssa.</p> <p>Suomalaiset matkailijat keräävät paljon tietoa eläinkohteen eläinten hyvinvoinnista ja oikeuksista sekä tietoa kohteen osallistumisesta eläin- ja luonnonsuojeluun ennen kohteessa vierailua. Myös tuottojen käytöstä eläinten hyvinvointiin haluttiin tietoa etukäteen. Suuri osa vastaajista kertoi, ettei vierailisi eläinkohteessa, jossa eläinten hyvinvointi ja oikeudet ei toteudu. Tästä voidaan päätellä, että epäeettisellä toiminnalla on selvästi vaikutus suomalaisen matkailijan valintaan vierailta eläinkohteessa.</p>
Asiasanat Eläinkohteet, eettisyys, matkailu, vastuullisuus, eläinsuojelu

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön taustat ja tavoitteet	1
1.2	Opinnäytetyön rajaukset ja tutkimusmenetelmä	2
2	Matkailun vaikutus eläinten hyvinvointiin	3
2.1	Eläinten oikeudet ja lainsäädäntö	3
2.2	Eettinen eläinmatkailu	4
3	Vastuullinen ja kestävä matkailu	9
3.1	Vastuullinen matkailija	10
3.2	Vastuullinen yritystoiminta	11
4	Vastuullisuusviestintä eläinkohteissa	13
4.1	Esimerkki 1: Berliinin eläintarha	13
4.2	Esimerkki 2: Oceanográfico Valencia	14
4.3	Esimerkki 3: Boudewijn Seapark	15
4.4	Johtopäätökset	17
5	Tutkimuksen toteutus	18
5.1	Tutkimusmenetelmä	18
5.2	Kyselylomake	19
5.2.1	Kyselylomakkeen rakenne	20
5.2.2	Tutkimuksen suorittaminen ja otanta	21
5.2.3	Tulosten käsittely	21
6	Tutkimustulokset	22
6.1	Vastaajien taustatiedot	22
6.2	Matkailijoiden kiinnostus ja syyt vieraillla eläinkohteissa	23
6.3	Tiedonkeruu eläinkohteista ja lähteiden luotettavuus	25
6.4	Eläinkohteiden eettisyys	26
7	Pohdinta	32
7.1	Tulosten tarkastelu	32
7.2	Tutkimuksen luotettavuus ja toistettavuus	34
7.3	Opinnäytetyön prosessi ja oma oppiminen	34
	Lähteet	36
	Liitteet	39
	Liite 1. Kyselylomakkeen alkuteksti	39
	Liite 2. Kyselylomake	40

1 Johdanto

Viime vuosina on alettu kiinnittämään huomiota enemmän eläinten hyvinvointiin ja riskeihin liittyen eläinmatkailuun (Von Essen, Linsjö & Berg 2020, 2). Vaikka yhä useampi on alkanut vaatimaan eläimille eettisenpää kohtelua, on yhä matkailijoita, jotka eivät tiedosta asian tärkeyttä. Erilaisten järjestöjen kuten kansainvälisen eläinoikeusjärjestön World Animal Protection:in tutkimukset osoittavat matkailijoiden haluavan yhä läheisempiä kohtaamisia eläinten kanssa ja hyvän näkyvyyden eläimiin, jotka taas ovat ristiriidassa eläinten tarpeiden kanssa, kuten luonnollinen käyttäytyminen, oma tila ja sosiaalisen ympäristö. Eläimiä usein pakotetaan sopeutumaan niille luonnottomiin olosuhteisiin ja siirretään luonnollisesta ympäristöstään vankeuteen, jotta ihmisille mahdollistettaisiin vuorovaikutus eläinten kanssa. Myös tapauksissa, jolloin eläimille ei aiheuteta näennäistä fyysistä haittaa, eläimet saattavat kokea hyvinvoinnin laskua. Esimerkiksi matkailijoiden vähäinen tietämys villieläinten luonnollisista tarpeista sekä käyttäytymisestä saattaa selittää huonot eläinten hyvinvoinnin standardit. (Von Essen, Linsjö & Berg 2020, 2.)

1.1 Opinnäytetyön taustat ja tavoitteet

Opinnäytetyössäni aion tutkia suomalaisten matkailijoiden näkemyksiä ja asenteita eläinten käyttämisestä ihmisten viihdyttämiseksi matkailualalla. Tavoitteena on selvittää, miten suomalaiset matkailijat ottavat eläinten kohtelun ja hyvinvoinnin huomioon matkan aikana valitessaan palveluita ja aktiviteettejä, joissa tarkoitus on viihdyttää ihmisiä eläinten avulla. Tarkemmin keskityn eläintarhoihin, delfinaarioihin ja akvaarioihin. Työn tarkoituksena on lisätä tietoisuutta eläinkohteiden eettisyydestä ja, siitä miten eläinten hyvinvointi toteutuu kohteissa. Kiinnostuin aiheesta, sillä eläinten hyvinvointi ja oikeudet ovat minulle henkilökohtaisesti tärkeitä. Ennen aiheen valintaa tiesin haluavani valita aiheen, joka liittyy kestäväan matkailuun. Aihe on myös ajankohtainen ja eläinten oikeudet tiedostetaan entistä paremmin ja asian läpinäkyvyys on lisääntynyt. Tämän opinnäytetyön perusteella yritykset saavat tietoa asiakkaiden näkemyksistä eettisyydestä. Tutkimus auttaa yrityksiä ymmärtämään niitä tekijöitä, jotka vaikuttavat matkailijan valintoihin eläinkohteita valitessaan ja sen avulla yritykset voivat parantamaa tarvittaessa toimintaansa sekä huomioida eettisyyden osana strategista viestintää.

Tutkimuksen pää- ja alaongelmat ovat seuraavat:

Pääongelma:

- Miten suomalaiset matkailijat suhtautuvat eläinkohteisiin?

Alaongelmat:

- Miksi suomalaiset matkailijat vierailevat eläinkohteissa?
- Millaista tietoa suomalaiset matkailijat keräävät eläinten olosuhteista valitsemassaan eläinkohteessa?
- Millainen viestintään liittyvä sisältö vaikuttaa matkailijan päätökseen valita tietty eläinkohde?

1.2 Opinnäytetyön rajaukset ja tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmäksi olen valinnut kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusmenetelmän. Toteutan tutkimuksen Webropol-kyselytutkimuksena, johon aion hankkia vastaajia sosiaalisen median sekä tuttavapiirin kautta. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat täysi-ikäiset suomalaiset matkailijat.

Rajaan eläinkohteet kohteisiin, joissa eläimet elävät vangittuina kuten eläintarhat, delfinaariot ja akvaariot. Jätän pois tutkimuksesta kohteet, joissa eläimet elävät luonnollisessa ympäristössään. Tutkimuksessa ei tehdä maantieteellisiä rajauksia. Rajaukset on valittu siten, että aihe ei olisi liian laaja.

2 Matkailun vaikutus eläinten hyvinvointiin

Eläinten hyvinvointi ja oikeudet ovat tärkeitä aiheita, joihin tulisi kiinnittää huomiota entistä enemmän. Ihmiset käyttävät eläimiä moniin tarkoituksiin, jolloin usein ihmisten tarpeet menevät eläinten hyvinvoinnin edelle. Hyvä elämänlaatu on hyvinvointia ja sitä voidaan mitata useiden tekijöiden kautta. Hyvinvoinnin saavuttamiseksi eläimen luonnollisten tarpeiden tulee täytyä. Nämä tarpeet vaihtelevat eri lajien välillä. Tarpeet ovat eläimen biologisia vaatimuksia, joiden avulla eläimet pystyvät toimimaan tehokkaasti fyysisesti ja psyykkisesti. (Carr & Broom 2018, 17.) Kun ihmiset rajoittavat eläinten elämää ja esimerkiksi laittavat ne niille epäluonnollisiin ympäristöihin, rajoittavat niiden sosiaalista elämää tai käyttävät eläimiä ihmisten viihteenä, eläinten hyvinvointi saattaa kärsiä ja elämänlaatu heikentyä.

Ihmiset vaikuttavat eläinten hyvinvointiin myös toimilla, jotka eivät suoraan liity eläimiin. Esimerkki tämänkaltaisista toimista on ympäristön saastuttaminen. Tämä vaikuttaa useiden eläinlajien luonnollisiin olosuhteisiin ja aiheuttaa eläimille kärsimystä. Suuret matkailijamäärät kohteissa lisäävät jätteen määrää, jolloin myös luontoon ajautuu enemmän jätteitä. Suuri määrä roskaa ajautuu mereen ja aiheuttavat vahinkoa eläimille. Saastuneet meret pienentävät eläinten elintilaa ja muoviroskat vaarantavat eläimet ja pahimmillaan koituvat niiden kohtaloksi. (Valpas Media 2020.) Näistä syistä roskaamisen vähentäminen ja jätteiden kierrättäminen olisi hyvin tärkeä muistaa myös matkan aikana. Jokaisen matkailijan olisi hyvä tiedostaa matkailun negatiiviset vaikutukset ja tämän myötä toimia vastuullisemmin. Suomen eläinsuojeluyhdistyksen mukaan matkailu aiheuttaa vuosittain kärsimystä yli puolelle miljoonalle villieläimelle (Valpas Media 2020).

2.1 Eläinten oikeudet ja lainsäädäntö

Eläinten oikeuksiin sekä hyvinvointiin on alettu keskittymään matkailualalla enemmän viime vuosina, mutta aihe on silti vielä uusi (Küçükaltan & Dilek 2019, 4). Eläinten hyvinvointiin tulisi panostaa entistä enemmän ja se tulisi laittaa ihmisten viihteen edelle. Useat eläimet kärsivät vankeudessa, eivätkä saa elää niille luonnollisessa ympäristössä ja tämän vuoksi eläinten oikeuksissa on vielä paljon kehitettävää. Matkailualalla eläimiä käytetään useissa eri ihmisille suunnatuissa viihdeaktiviteeteissa kuten eläintarhat, sirkus, akvaariot, delfinaariot, safarit, tiikeriturismi, metsästysturismi sekä elefantti- ja aasiratsastukset. Nämä viihdykkeet eivät usein toimi eettisesti ja aiheuttavat eläimille kärsimystä. Eläinten vangitsemista perustellaan usein uhanalaisten lajien säilyttämisellä sekä niiden suojelemisella, vaikka monesti vangitseminen johtuu täysin eri syistä. Lisäksi eläimet

asuvat usein niille liian pienissä tiloissa ja niitä kidutetaan, alistetaan, näännytetään sekä kaltoinkohdellaan muilla tavoilla, jotta ne tottelisivat ja oppisivat temppuja esiintymistä varten. Eläimiä saatetaan myös huumata tai sitoa, jotta niiden matkailija voivat ottaa kuvia niiden kanssa. (Reilun matkailun yhdistys 2015.)

Vastuu vangittujen eläinten hyvinvoinnista on ihmisillä ja asian korjaamiseksi tulisi tehdä paljon töitä nyt ja tulevaisuudessa. Valitettavasti useat matkailijat edelleen vierailevat kyseissä kohteissa viihteen takia ja ihaillakseen eläimiä. Useat ihmiset välittävät eläimistä, mutta eivät siltikään lopeta aikaisemmin mainituissa eläinkohteissa käymistä. Tästä voi päätellä, että monet matkailijat eivät tiedosta kyseisiä haittavaikutuksia tai sitten valitsevat oman viihteensä eläinten hyvinvoinnin edelle ja sivuuttavat eläimille aiheutuvan kärsimyksen. Asiaa tulisi tuoda entistä enemmän esille ihmisten keskuudessa, jotta jokainen voisi omilla teoillaan vaikuttaa eläinten hyvinvoinnin edistämiseen. Tietenkin suuri vastuu tästä on yrityksillä, jotka ylläpitävät eläinkohteita käynnissä. Alan toimijoiden tulisi toimia vastuullisemmin ja luopua eläinten kaltoinkohtelusta.

Eläinten suojelemiseksi on erilaisia lainsäädäntöjä, jotka ajavat eläinten oikeuksia. Kaikista tiukimpia eläinten suojelua ja hyvinvointia koskevia säästöksiä noudatetaan Euroopan Unionin alueella. Nämä säännökset perustuvat eläinten vapauden eri osa-alueisiin, joita ovat: vapaus nälästä ja janoista, vapaus epämukavuudesta, vapaus kivusta, vammoista ja sairaudesta, vapaus käyttäytyä luontaisesti sekä vapaus pelosta ja kärsimyksestä. (Euroopan parlamentti 2020.) Lisäksi Euroopan Unioni on tehnyt seuraavan määräyksen:

"Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 13 artiklassa määrätään, että koska eläimet ovat tuntevia olentoja, niiden hyvinvointia koskevat vaatimukset on otettava täysimääräisesti huomioon. EU:n tavoitteena on varmistaa, etteivät eläimet kärsi vältettävissä olevaa kipua tai kärsimystä, sekä velvoittaa eläinten omistajat tai pitäjät täyttämään hyvinvointia koskevat vähimmäisvaatimukset." (EUR-Lex s.a.)

Erilaisista säännöksistä huolimatta eläinten kohtelussa on vielä paljon epäkohtia ja useat eläimet kärsivät ihmisten takia.

2.2 Eettinen eläinmatkailu

Eläinmatkailu on hyvin tärkeä osa matkailualaa. Eläintarhoissa ympäri maailmaa pidetään vangittuna yhteensä suurin piirtein 2,6 miljoona eläintä. World Animal Protection arvioi, että esimerkiksi noin 16 000 norsua elää vankeudessa ja niitä käytetään viihteenä. (Winter 2020, 1.) Vaikka eläinten käyttö on hyvin yleistä matkailualalla, matkailuhankkeissa on nähty hyvin vähän vaivaa eläinten

käytön eettisten näkökulmien tutkimiseen verrattuna moniin muihin aloihin (Shani & Pizam 2008, 2). Vuosisatojen ajan eläinten käyttöä ihmisten viihteeksi on pidetty hyväksyttävänä ja jätetty kyseenalaistamatta. Modernissa matkailussa matkailijoille on mahdollistettu pääsy näkemään laajasti erilaisia eläinlajeja ympäri maailmaa. Vasta lähiaikoina eläinten käyttöä ihmisten viihteeksi ja sen eettisyyttä on alettu kyseenalaistaa. (Winter 2020, 1.) Muutamana viimeisempänä vuosikymmenenä vaihtoehtoiset näkemykset eläinten kohtelusta ovat nousseet esiin ja on alettu ottaa huomioon muukin kuin ihmisten hyvinvointi (Shani & Pizam 2008, 2.) Nykyaikana on saatavilla paljon tietoa eläinten hyvinvoinnista ja niiden tarpeista ja esimerkiksi internetin kautta suurella osalla ihmisistä on pääsy tähän tietoon. Myös eläinkohteiden epäkohdat ovat nousseet esiin ja useat matkailijat ovat alkaneet tiedostamaan omien valintojensa vaikutukset. Tämä on saanut yhä useammat pohtimaan eläinkohteiden eettisyyttä, ja osa matkailijoista tietoisesti välttävää tukemasta kohteita, jotka eivät aktiivisesti ota huomioon eläinten yksilöllisiä tarpeita. Eläinkohteilla on mahdollisuus välttää kritisoimista ja parantaa yrityksen imagoa ja jopa nostaa yritystoiminnan kannattavuutta ottamalla eläinten hyvinvointi huomioon toiminnassaan (Shani & Pizam 2008, 12).

Matkailualalla on ainutlaatuisia eläinkohteita, joissa matkailijoilla on mahdollisuus nähdä eläinlajeja, jotka eivät tavallisesti kuulu heidän jokapäiväiseen elämäänsä. Matkailijat matkustavat kohteisiin päästäkseen näkemään ja vuorovaikuttamaan eläinten kanssa, kuten silittämään, ratsastamaan, uimaan ja ottamaan kuvia esimerkiksi delfiinien ja tiikerien sekä muiden eksoottisten ja uhanalaisten eläinten kanssa. Matkailijoille tämänkaltaiset kokemukset pitäisivät olla turvallisia, jotta suuret, villit ja mahdollisesti vaaralliset eläimet eivät vahingoittaisi heitä. (Winter 2020, 1–2.) Jotta läheiset kokemukset villieläinten kanssa olisivat matkailijoille turvallisia, eläimiä usein kaltoinkohdellaan esimerkiksi huumaamalla tai alistetaan käyttämällä väkivaltaa. Tästä herää kysymys, onko oikein kontrolloida villieläinten käytöstä niiden hyvinvoinnin kustannuksella ihmisten viihteeksi.

Matkailu on yleinen tapa ihmisille olla vuorovaikutuksessa erilaisten eläinten kanssa. Näiden kohtaamisten avulla ihmiset pääsevät muovaamaan suhteitaan ja käsityksiään erilaista eläimistöä, jolla toisaalta on dramaattiset vaikutukset yksittäisten eläinten elämään. Eläimet joutuvat maksamaan kovan hinnan julkisesta viihdyttämisestä ja matkailualan taloudellisista hyödyistä. Eläimiä vangitaan, metsästetään, niiden elämää rajoitetaan, koulutetaan julmilla ja väkivaltaisilla metodeilla ja tapetaan maailmanlaajuisesti. Esimerkiksi matkailualan toimijat ovat suurin härkätaisteluiden järjestäjä, joka on yksi väkivaltaisimmista ihmisten viihdyttämisen muodoista, jossa kuolee vuosittain noin 250 tuhatta härkää. Härkätaistelua on eläinten kaltoinkohtelun takia alettu kieltämään useissa

Espanjan kaupungeissa sekä monissa muissa maissa. (Winter 2020, 2.) Nämä toimintatavat eivät selkeästi ole eettisiä ja monissa kohteissa on vielä paljon ongelmia ratkottavana.

Matkailuyritykset eivät voi enää sivuuttaa julkista kritiikkiä eläinten käytöstä viihteenä ja tämä näkyy esimerkiksi eläimiä käyttävien sirkusten sulkemisena ja delfiiniesitysten lopettamisena Yhdistyneissä kuningaskunnissa (Winter 2020, 2). Eläinkohteissa on siis tapahtunut kehitystä oikeaan suuntaan, mutta se ei vielä ole tarpeeksi. Vaikka kiinnostus eläinten hyvinvoinnista matkailijoiden keskuudessa on lisääntynyt merkittävästi, silti vielä miljoonat matkailijat vierailevat eläinkohteissa ja vaativat yhä enemmän intensiivisiä kokemuksia ja läheisiä kohtaamisia eläinten kanssa. Esimerkkinä tästä trendi, jossa matkailijat ottavat kuvia villieläinten kanssa on World Animal Protection organisaation tutkimuksen mukaan noussut 292 prosenttia vuosien 2014 ja 2017 välillä. Suurella osalla kuvia korostuu eläinten kannalta liian läheinen vuorovaikutus villieläinten kanssa, jolla on suuret vaikutukset eläinten hyvinvointiin. (Winter 2020, 2.) Tämäkin viestii siitä, että useat matkailijat edelleen laittavat oman viihteensä eläinten eettisen kohtelun edelle. Jos eläinkohde todella haluaa toimintansa eettisyyttä, tällöin tämänkaltainen toiminta olisi kiellettävä. Toivottavasti tulevaisuudessa yhä useammat yritykset ottaisivat nämä asiat huomioon toiminnassaan.

Matkailualan toimijoiden tulisi tunnistaa muuttuvat julkiset mielipiteet eläinten kohtelusta ja alkaa kehittämään eettisiä toimintatapoja parantaakseen eläinten hyvinvointia eläinkohteissa. Eläinkohteiden ongelmakohtia tarkastellessa on ehdotettu, että eläinkohteiden tulisi noudattaa kolmea keskeistä ratkaisevaa periaatetta operoidessaan liiketoimintaansa: viihde, koulutus ja eläinten hyvinvointi (Shani & Pizam 2008, 8).

Asiakastyytyväisyyden kannalta on tärkeää, että vierailijat viihtyvät kohteissa ja tämäkin tulisi toteuttaa toimintatavoin, joissa myös eettinen puoli tulisi otettua huomioon. Monet matkailijat yhä haluavat nähdä eläimiä ja matkailualalla tulisi tehdä uusia eettisempiä liiketoimintamalleja mahdollistaakseen tämä asiakkailleen ilman, että se vaikuttaisi rajusti eläinten hyvinvointiin. Esimerkiksi eläinten esittely luonnollisessa eläinympäristössään, silloin kuin mahdollista eläinten vangitsemisen sijaan. Tässä voisi hyödyntää web-kameroita, videoita ja elokuvia, jotta voitaisiin minimoida eläinten luonnollisen käyttäytymisen häirintä ja vierailijat pääsisivät silti näkemään ja seuraamaan eläimiä luonnollisessa ympäristössään. (Shani & Pizam 2008, 9.) Tämänkaltainen toiminta antaa eläimille lisää yksityisyyttä verrattuna esimerkiksi eläintarhoihin.

Eläinkohteiden toimijat voisivat hyödyntää vastuullisen matkailun kasvavaa kysyntää ja tarjota koulustoimintaa asiakkailleen. Yksi vastuullisen matkailun ydinominaisuuksista on tarjota

matkailijoille tietoa ja ohjata heitä ottamaan vastuuta ympäristöstä. Yritykset voisivat tarjota vierailijoille viihdyttäviä tapoja oppia eläinalueen eläimistä esimerkiksi tietokilpailuilla, joista voi voittaa palkintoja. Tarjoamalla asiakkailleen koulutus- ja oppimismahdollisuuksia, eläinalueet voisivat viihdyttää asiakkaita uusin tavoin ja edistää asiakkaiden tietoisuutta kohteiden eläinten biologisista tarpeista ja ominaisesta käyttäytymisestä. Eläinalueiden tulisi myös sitoutua säilyttämään eläinten arvo ja koskemattomuus. (Shani & Pizam 2008, 9.) Useat eläintarhat ovat uudelleenohjanneet toimintaansa enemmän opetukselliseen suuntaan sen sijaan kuin, että ne olisivat vain viihtymiseen tarkoitettuja kohteita. Nämä muutokset eivät koske ainoastaan eläintarhoja, vaan myös esimerkiksi Yhdysvalloissa Sea World-kohteet ovat osoittaneet välittävänsä ympäristöllisestä koulutuksesta, kuten järjestämällä manaattien pelastuskampanjan, tukeneet Backyard wildlife habitat -ohjelmaa ja tarjoamalla useita tiedonlähteitä kohteidensa eläimistä. (Shani & Pizam 2008, 11.)

Vaikka monet eläinalueet ovat omaksuneet eläinten hyvinvointia edistäviä lähestymistapoja, kyseenalaisia kohteita, jotka eivät ole kiinnittäneet huomiota alan viimeaikaisiin tapahtumiin on vielä jäljellä. Esimerkiksi kohteet, joissa eläimet ovat liian pienissä ja ahtaissa häkeissä, alligaattori- tai karhupaini esitykset, strutsiratsastuskohteet ja kohteet, joissa kohtaamiset lapsien ja villieläinten kesken ovat vastuuttomasti järjestettyjä. Nämä kohteet todennäköisesti nähdään monien ihmisten keskuudessa epäeettisinä tai jopa laittomina tapoina käyttää eläimiä ihmisten viihteenä. Matkailualan suuntautuminen kohti eläinten hyvinvoinnin huomioon ottavaa lähestymistapaa ja eläinten oikeus liikkeiltä tulevaan paineen takia näiden eläinalueiden kannattaisi alkaa miettimään vaihtoehtoisia tapoja viihdyttääkseen asiakkaitaan. Eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi eläinten tarpeet tulisi ottaa huomioon ja eläinalueiden eläimillä tulisi olla pääsy tiloihin, joissa ne saavat olla rauhassa ilman jatkuvaa ihmisten läsnäoloa, vaikka tämä vaikuttaisikin vierailijoiden mahdollisuuteen nähdä eläimiä kunnolla. Eläinalueiden tulisi tehdä yhteistyötä eläin- ja ympäristöorganisaatioiden kanssa parantaakseen eläinten hyvinvointia. Heidän tulisi myös ohjata vierailijoita toimimaan tietyin toimintatavoin estääkseen eläimiin kohdistuvat negatiiviset vaikutukset. (Shani & Pizam 2008, 10–12.)

Edellä mainittujen toimintatapojen avulla eläinalueet voisivat kehittyä eettisempään suuntaan. Osa kohteista tietenkin on jo kiinnittänyt huomiota eläinten tarpeisiin, mutta silti monilla kohteilla on vielä paljon parannettavaa. Vaikka eläinalueet voivat muuttaa toimintaansa kohti eettisempiä toimintamalleja, kohteiden on myös otettava huomioon vierailijoiden odotukset ja toiveet, joita ei välttämättä ole mahdollisia toteuttaa kaikin puolin eettisesti. Tämä laittaa pohtimaan, että onko esimerkiksi eläintarhat ja muut kohteet, joissa eläimet elävät vangittuina ja ovat siellä ihmisten viihdettä

varten oikeasti koskaan eettisiä eläinkohteita. Jos tulevaisuudessa eläinkohteet laittaisivat eläinten eettisen kohtelun täysin ihmisten edelle, mahdollisesti tämänkaltaisia kohteet tulevat muuttumaan rajusti tai jopa lopettamaan toimintansa kokonaan.

3 Vastuullinen ja kestävä matkailu

Kestävyys jaetaan usein kolmeen pääpilariin, joita ovat sosiaalinen, ympäristöllinen ja taloudellinen kestävyys (Coghlan 2019, 2). Kestävä matkailu perustuu tietoisuuteen kestävydestä ja eettisyydestä, jota tukee kestäväan kehitykseen liittyvä koulutus ja informaatio kaikille sekä kysynnän että tarjonnan osapuolille. Sen toteuttamisen mahdollistamiseksi vaaditaan myös kaikkien kohteeseen liittyvien sidosryhmien tietoista osallistumista, yhteisymmärrystä ja vahvaa poliittista johtajuutta. Näiden lisäksi kestävä matkailu tulisi säilyttää korkean tason asiakastytyväisyys kohdatakseen markkinoiden tarpeet. Oletuksena edelliseen, että jo olemassa olevilla markkinoilla ollaan valmiita maksamaan kestävydestä. (Mihalic 2016, 463.)

Vähemmän vauriissa maissa on usein kulttuurisia, historiallisia sekä sosioekonomisia eroja verrattuna kansainvälisiin matkailijoihin. Lisäksi paikallisten yhteisöjen välillä saattaa olla alueellisia eroja (Buckley 2012, 531). Matkailulla on myös sosiaalisia vaikutuksia ja negatiivisten vaikutusten ehkäisemiseksi tulisi kunnioittaa kohteen paikallisista kulttuuria, kulttuurillista perintöä ja perinteisiä tapoja sekä edistää kulttuurien välistä ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta (Green Tourism 2022).

Taloudellisen kestävyden osalta tulisi varmistaa toteuttamiskelpoisia pitkän tähtäimen liiketoimintamalleja, jotka hyödyttävät kaikkia osapuolia tasavertaisesti ja tarjoavat paikallisille sosiaalekonomisia hyötyjä kuten työpaikkoja ja sosiaalipalveluita. Nämä toimenpiteet osaltaan vähentävät köyhyyttä. (Green Tourism 2022.)

Varsinkin ympäristövaikutukset matkailussa ovat ehkä helpoin havaita, mutta vaikein mitata. Selkein matkailun negatiivinen vaikutus ympäristöön on hiilipäästöt. (Coghlan 2019, 77.) Matkailu aiheuttaa ilmakehän, merien ja puhtaan veden saastumista sekä suoria paikallisia vaikutuksia ilmaan, veteen, maaperään ja eliöstöön. Matkailun epäsuoria vaikutuksia ovat esimerkiksi tuotteiden tuotanto ja kuljetus. Nämä vaikutukset johtuvat ilmastopäästöistä, kiinteistä ja nestemäisistä jätteistä sekä veden, sähkön ja materiaalien kulutuksesta. Lisäksi puistoissa ja luonnonalueilla on lisävaikutuksia kasviston vahingoittumisesta ja villieläinten häirinnästä. (Buckley 2012, 532.) 2008 UNWTO:n tutkimuksen mukaan matkailualan hiilijalanjälki oli viisi prosenttia koko maailman kasvihuonekaasupäästöistä. Kymmenen vuotta myöhemmin toinen laaja tutkimus osoitti, että osuus oli noussut kahdeksaan prosenttiin. Tämä vahvisti odotukset matkailun lisääntymisestä. Matkailusektori on asettanut tavoitteeksi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 50 prosenttia vuodesta 2005 vuoteen 2035 mennessä. Kumminkaan tarvittavia toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi ei olla

laitettu eteenpäin. Harvemmin matkailu ja lähempänä kotia pysyminen ovat kaksi itsestään selvää vaihtoehtoa matkailun päästöjen vähentämiseksi, mutta nämä vaatisivat merkittäviä muutoksia ihmisten matkailukäyttäytymisessä. Tämän ei odoteta tapahtuvan ottaen huomioon matkailun trendin matkustaa yhä useammin ja eksoottisempiin kohteisiin. (Coghlan 2019, 77–79.) Matkailun lisääntymisen myötä myös tietoisuus ja huoli matkailun vaikutuksista ja ympäristön hyvinvoinnista ovat lisääntyneet. Nämä tekijät vaikuttavat matkailun kehitykseen ja prosesseihin. Tämän takia on myös välttämätöntä, että matkailusektori ottaa tarvittavat askeleet vastatakseen tehokkaasti haasteeseen maailmanlaajuisen kysynnän ja ympäristöasioiden välillä. (Leslie 2008, 10.)

3.1 Vastuullinen matkailija

Tämä kappale käsittelee matkailijan omaa vastuullisuutta matkaillessa. Matkailijat voivat omilla valinnoillaan ehkäistä ja vähentää matkailun negatiivisia vaikutuksia ja tähän osuuteen on kerätty ohjeita, joita matkailija voi hyödyntää esimerkiksi luonnossa liikkuesssa sekä matkakohteiden ja aktiviteettien valinnassa.

Luontomatkailussa matkailijan tulisi suosia valmiita reittejä ehkäistäkseen mahdolliset ympäristölle aiheutuvat negatiiviset vaikutukset. Tämän avulla voi vähentää luonnon rasittumista ja tuhoutumista. Moottoriajoneuvoilla luonnossa liikkuminen ei ole suositeltavaa sekä polkupyörän kanssa liikkuesssa tulisi aina tarkistaa, että alueella pyöräily on sallittua. Palveluja valitessa on hyvä varmistaa, että palveluntuottaja ei toiminnallaan aiheuta luonnolle haittavaikutuksia. Välttämällä kaikista suosituimpia luontokohteita, matkailija voi edistää kohteiden säilymistä. Liialliset kävijämäärät rasittavat luontoa ja saattavat häiritä luonnon eläimiä. Sesongin ulkopuolella matkustaminen on erinomainen tapa välttää kohteiden ruuhkautumista. Osassa kohteissa saattaa kumminkin olla esimerkiksi eläinten pesimäajan takia oleskelu kielletty tiettyinä aikoina. (Reilun matkailun yhdistys 2022.)

Vesistöjen ekosysteemit eivät kestä suurta rasitusta ja siksi uimassa, sukeltaessa ja snorklatessa ei tulisi koskea mihinkään elävään luontoon. Palveluntarjoajaa valitessa kannattaa ottaa huomioon yrityksen vastuullisuus toiminnassaan ja varmistaa, etteivät he esimerkiksi ankkuroi veneitään koralliriuttoihin tai houkuttele eläimiä ruoan avulla lähemmäksi. Osa vesiin päätyvistä aurinkovoiteista vahingoittavat koralleja ja muita meressä eläviä lajeja ja tämän takia kannattaa valita aurinkovoide tarkkaan. (Reilun matkailun yhdistys 2022.)

Eläinmatkailussa on hyvä ottaa selvää kohteiden toiminnasta ennen siellä vierailua ja välttää epäeettisiä kohteita, jotka eivät ota huomioon eläinten tarpeita ja häiritsevät niiden luonnollisia elintapoja. Epäeettisiä kohteita ovat esimerkiksi akvaariot, joissa pidetään delfiinejä ja valaita, norsuratsastuskohteet, metsästyssafarit ja härkätaistelut. (Reilun matkailun yhdistys 2022.) Kuten työssäni aiemmin kerrotaan osa kohteista laiminlyö eläinten hyvinvointia monin eritavoin, kuten kouluttamalla väkivalloin tai pitämällä eläimiä liian ahtaissa tiloissa. Safarikohteissa (kuten villieläimet savanneilla tai hai- ja delfiiniiretket) tulee varmistaa, että yritys toimii vastuullisesti. Vastuullinen palveluntarjoaja ei takaa villieläinten näkemistä eikä yritä houkutella niitä esiin. Villieläimien tulee antaa olla rauhassa eikä häiritä esimerkiksi koskemalla tai jahtaamalla niitä. Valaita ja delfiineitä kannattaa tähystellä rannoilta, jolloin alukset eivät häiritse niitä. Eläintarhoja tulisi välttää, sillä villieläimien paikka on luonnossa eikä vangittuina ihmisten huviksi. Eläinten tarpeet harvoin toteutuvat eläintarhoissa. Myöskään ratsastusta ei tulisi harrastaa elämillä, jotka eivät sovellu siihen, kuten norsut, joiden selkä ei kestä ratsastusta. (Reilun matkailun yhdistys 2022.)

Näitä ohjeita noudattamalla matkailija voi toimia vastuullisesti ja ehkäistä luontoon ja elämiin kohdistuvia matkailun negatiivisia vaikutuksia. Yleisesti ottaen tiedon kerääminen kohteesta etukäteen auttaa arvioimaan kohteen eettisyyttä ja välttämään epäeettisissä kohteissa vierailua ja niiden tukemista.

3.2 Vastuullinen yritystoiminta

Vastuullinen matkailuyritys ottaa huomioon toimintansa suorat sekä epäsuorat vaikutukset ympäristöön. Kestävä kehitys tulisi huomioida yritystoiminnan kaikissa päivittäisissä toiminnoissa. (Business Finland 2022.) Monet yhteisöt ovat alkaneet tajuamaan, että johtamalla hyvin matkailuliiketoimintaa he voivat saada taloudellisia hyötyjä, säilyttää luontoa sekä kehittää sosiaalisia olosuhteita (Edgell 2016, 18.) Kestävä liiketoiminta on myös tärkeää asiakastyytyvyyden kannalta, sillä yhä useammat matkailijat odottavat yrityksen toimivan vastuullisesti esimerkiksi säästämällä veden- ja energiankulutuksessa, kierrättämällä, käyttämällä paikallisia tuotteita ja palveluita, työllistämällä paikallisia, huolehtimalla kulttuuriperinnöstä sekä huomioimalla paikallisen väestön. Ympäristön suojeleminen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on tärkeä osa vastuullista yritystoimintaa. Kestävän matkailun mukaisesti toimiva yritys huomioi luonnon kantokyvyn ja ehkäisee valinnoillaan luonnon rasittumista sekä huolehtii eläinten hyvinvoinnista. Hiilijalanjäljen seuranta ja sen vähentäminen vastuullisilla valinnoilla vähentää ympäristön kuormitusta. (Business Finland 2022.)

Vastuullinen matkailuyritys ei ainoastaan huomioi toimintansa ympäristövaikutuksia vaan myös sosiaalisia sekä taloudellisia vaikutuksia. Vastuullinen toiminta kunnioittaa eri kulttuureja sekä auttaa ylläpitämään ja edistämään niitä. Tasavertaisuus on osa kestävästä yritystoimintaa, jossa työntekijät, matkailijat sekä kohdemaan paikalliset asukkaat nähdään samanvertaisina ja kaikkia kohdellaan kunnioittavasti. (Business Finland 2022.) Vastuullinen matkailuyritys tarjoaa parempia kokemuksia asiakkailleen lisäämällä merkityksellisempiä yhteyksiä paikallisiin ihmisiin sekä suurempaa ymmärrystä paikallisista sosiaalisista, taloudellisista sekä ympäristöllisistä ongelmista. Vastuullinen matkailuyritys on kulttuurisensitiivinen ja edistää kunnioitusta matkailijoiden ja paikallisten ihmisten välillä sekä rakentaa paikallista ylpeyttä ja luottamusta. (Edgell 2016, 17.)

Vastuullinen matkailuyritystoiminta edistää paikallisten ihmisten työolosuhteita ja pääsyä alalle (Edgell 2016, 16). Paikallisten palveluiden ja tuotteiden tukeminen ja yhteistyö niiden kanssa edistää paikallisten ihmisten toimeentuloa ja työllistymistä. Kaikkien turvallisuus on huomioitava ja toiminnan tulee noudattaa lakeja sekä viranomaisten määräyksiä. Vastuullinen matkailuyritys viestii avoimesti ongelmakohtistaan sekä myös toiminnoistaan toimintansa kehittämiseksi esimerkiksi tulevaisuuden suunnitelmistaan ja jo tekemistään vastuullisista valinnoistaan ja teoistaan. Vastuullinen toiminta vaatii jatkuvaa kehitystä, suunnittelua sekä sitoutumista. (Business Finland 2019.)

Yritysten on tärkeä huolehtia kestävästä toimitusketjujen johtamisesta. Toimitusketjujen kestävyysjohtaminen kattaa kaikki elementit, jotka kuuluvat matkailutuotteiden ja -palvelujen jakeluun. Se on kaikkien organisaation ulkoisten- ja sisäisten toimintojen koordinoitua ja integroitua saumattomaksi prosessiksi alkutuottajista kuluttajaan asti. Toimitusketjujen kestävyysjohtamisen kehittämiseksi kaikkien ketjuun kuuluvien tulee huomioida ympäristötehokkuus ja omaksua ympäristöjohtamisen käytänteet. Siten matkanjärjestäjien kohdalla tulisi valita kaikki toimitusketjuun kuuluvat yhteistyökumppanit, kuten retki-, majoitus- ja liikennepalveluntuottajat sekä matkatoimistot perustuen heidän ympäristöpolitiikkaansa ja siihen liittyviin käytänteisiin. (Leslie 2015, 30.)

4 Vastuullisuusviestintä eläinkohteissa

Tässä osiossa käsitellään erilaisten eurooppalaisten eläinkohteiden vastuullisuusviestintää. Osiossa tarkastellaan esimerkiksi, miten eläinkohteet viestivät asiakkailleen toimintansa vastuullisuudesta viestintäkanavillaan. Vertailussa on kolme eurooppalaista eläinkohdetta.

Matkailuyrityksen vastuullisuusviestinnän tarkoituksena viestiä kuluttajille tarjolla olevista vastuullisista palveluista ja tuotteista. Sen avulla tiedotetaan asiakkaita siitä, miten yrityksen tarjonta kohtaa kysynnän vastuullisuudesta ja, mitä toimia yritys tekee toimiakseen kestävän matkailun kriteerien mukaisesti. Tarkoituksena on myös lisätä kestävien tuotteiden ja palveluiden ostamista. Vastuullisuusviestintä lisää läpinäkyvyyttä yrityksen sitoutumisesta vastuullisiin toimintatapoihin sekä kannustaa yrityksen sekä sidosryhmien välistä vuorovaikutteista keskustelua yrityksen toiminnoista. Vastuullisuusviestintä on osa laajempaa kestävän kehityksen markkinointistrategiaa, joka sisältää kokonaisvaltaisen lähestymistavan yrityksen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Tölkes 2018, 10.)

4.1 Esimerkki 1: Berliinin eläintarha

Ensimmäinen tarkasteltava kohde on Berliinin eläintarha. Se on Saksan vanhin eläintarha ja yksi maailman suurimmista eläintarhoista ja eläinlajien määrältään maailman suurin. Kotisivujen mukaan eläintarha on sitoutunut tekemään oman osuutensa eläinlajien suojelemiseksi ja säilyttämiseksi. He haluavat inspiroida asiakkaitaan sekä lisätä tietoisuutta lajien säilyttämisestä. Eläintarhan sivuilla kerrotaan heidän rahoittavan innovatiivisia projekteja ympäri maailmaa uhanalaisten eläinlajien suojelemiseksi. He ovat esimerkiksi aloittaneet yhteistyössä Tierpark Berlin-eläintarhan kanssa projektin Vietnamin fasaanien eläinympäristön suojelemiseksi ja lajikannan lisäämiseksi. Eläintarha kertoo myös muun muassa tukevansa projektia Kiinan isopandojen suojelemiseksi sekä toimittamalla taloudellista apua ja henkilöstöresursseja Polar Bears International organisaation tukimusta varten, jonka tavoitteena on kerätä tietoa jääkarhujen käyttäytymisestä sekä elinympäristöstä. Lisäksi eläintarhan The Zoo Berlin säätiö tekee konkreettisia toimenpiteitä eläintarhan eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi. Säätiö myös tukee eläintarhaa rahallisesti villieläinten suojeluhankkeiden toteuttamiseksi. Eläintarhan sivuilla kannustetaan asiakkaita tukemaan eläimiä lahjoittamalla rahaa, jotta he saavat pidettyä huolta eläimistään ja tarjoamaan niille terveellistä ja korkealaatuista ravintoa. (Zoo Berlin 2022.) Eläintarhan nettisivuilla tuotiin esiin hyvin heidän tukemiaan

projekteja sekä eläintarhan kiinnostuksesta suojella villieläimiä. Verrattuna tähän tietoon, heidän sivuillaan oli yllättävän vähän tietoa eläintarhan omien eläimien oloista.

4.2 Esimerkki 2: Oceanográfico Valencia

Toinen vertailussa oleva kohde on Euroopan suurin akvaario Oceanográfico Valencia. Akvaario sijaitsee Espanjassa Valencian kaupungissa. Akvaarion nettisivuilla kerrotaan, että yksi kohteen pää tavoitteista on edistää merien ja merien lajien säilymistä ja levittää viestiä asian tärkeydestä maailmalle. Saavuttaakseen sen, kohde tekee säännöllistä tutkimusta ja järjestävää koulutuksellisia projekteja liittyen meriin. Oceanográfico Valencia pyrkii lisäämään tietoisuutta merien elinympäristöistä tarjoamalla vierailijoilleen matkan eri merien ekosysteemien läpi. (Oceanográfico 2022.)

Kohteella on meneillään useita merieläintensuojeluprojekteja. Yksi niistä on meren eläimistön kuntoutuskeskus, jossa rannoilta pelastettuja eläimiä autetaan parantumaan ja pääsemään takaisin luontoon. Oceanográfico säätiön yksi toimintojen päälinjauksista on kiinnittää huomiota sairaisiin tai loukkaantuneisiin meren eläimiin, joka myös vastaa kysyntään reagoida ja auttaa alueen rannoille rantautuvia meren eläimiä kuten kilpikonnia, haita ja valita. Heidän mukaansa näiden meren eläimien pelastus ja parantuminen on yksi tärkeimmistä syistä heidän olemassaololleen. He osallistuvat merien säilyttämiseen soveltamalla asioita, joita he ovat oppineet kohteessa pidetyistä eläimistä. Loukkaantuneiden eläimien kuntouttaminen, (joista osa on Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n luokiteltu uhanalaisiksi) on kohteen mukaan erinomainen työkalu vierailijoiden yhteyden vahvistamiseksi ja yhteiskunnan sitouttamiseksi suojelemalla meriä vierailuillaan, työpajoissa ja kursseilla kuntoutuneiden eläimien kanssa ja osallistumalla eläinten luontoon vapauttamiseen. Lisäksi eläinten parantumisprosessi antaa ainutlaatuisen mahdollisuuden aloittaa tutkimusprojekteja, joiden avulla voidaan kartoittaa meren eläimien rannoille rantautumisen syitä ja uhkia. (Oceanográfico 2022.)

Kohteella on järjestänyt myös esimerkiksi projektin uhanalaisten lajien lisäämiseksi. Uhanalaisten kalojen, matelijoiden ja sammakkoeläimien kasvattamisella vankeudessa tähdätään lisäämään uusien sukupolvien selviytymistä pitämällä ne vankeudessa ensimmäisten elämänvaiheiden ajan. Tällä ehkäistään luonnollisessa ympäristössä asuvien nuorten eläimien korkeaa saalistusmäärää. Kun nämä eläimet ovat tietyn ikäisiä selvitäkseen luonnossa, ne vapautetaan luonnolliseen elinympäristöönsä. Tämän projektin ansioista paikallisilla rannoilla syntyneiden ja Oceanográficissa haudottujen merikilpikonnien poikasten kaikista kriittisimmän kehityksen aikainen selviytyminen on varmistettu. Kalastusalan yhteistyön avulla elinkelpoiset hain munat on pelastettu sen jälkeen, kun ne

ovat vahingossa päätyneet kalastusalusten verkkoihin Valencian alueella. Tämä takaa alkiodien kehityksen, kunnes ne kuoriutuvat ja vapautetaan takaisin mereen. Lisäksi projektissa on osallistuttu paikallisten uhanalaisten merieläinlajien kuten euroopansuokilpikonnien, kreikankilpikonnien, kylkiluuvesiliskojen ja espanjankillien lisäämiseen. (Oceanográfico 2022.)

Oceanográfico:in säätiön tutkimusohjelma MAR (Marine research program) tekee erilaisia tutkimuksia mereneläimistä, jotka ovat ryhmitelty viiteen eri tutkimusalueeseen ja jokaista teemaa koordinoi alan asiantuntija. Nämä viisi teema ovat meren selkärankaisten fysiologia, meren terveys, suojeleluun perustuva tutkimus, eläinten hyvinvointi sekä biologinen monimuotoisuus ja yhteiskunta. Tutkimusprojektien tavoitteena on lisätä tieteellistä tuntemusta meristä ja merien asukkaista. MAR:in tekee tutkimuksia yhteistyössä muiden tutkimuskeskusten kanssa ympäri maailmaa kuten esimerkiksi yhteistyö Vancouver Aquarium:in asiantuntijoiden kanssa. (Oceanográfico 2022.) Tämäkin kohde on osana useita projekteja eläinten suojeleluun liittyen sekä tekee erilaisia tutkimuksia aiheesta. Kuten myös ensimmäisen kohteen kohdalla, tämäkään kohde ei tuonut esille tietoa kohteen omien eläinten hyvinvoinnista ja siitä, mitä toimia kohde tekee niiden hyvinvoinnin ja oikeuksien edistämiseksi.

4.3 Esimerkki 3: Boudewijn Seapark

Kolmas tarkasteltavaksi valittu kohde on Belgiassa sijaitseva delfinaario Boudewijn Seapark. Kohde tarjoaa delfiini-, merileijona- sekä hylje-esityksiä. Kohteen kotisivujen mukaan heidän prioriteettinsa on kohteen eläinten kunnioitus, hyvinvointi ja rakastaminen. Tämän takia he tuomitsevat delfiinien metsästyksen sekä muiden kaikkien muiden eläinten kaltoinkohtelun. Heidän mukaansa on mahdotonta hyväksyä eläinten tappamista julmin ja tarpeettomin väkivaltaisain tavoin. Nettisivuilla myös kerrotaan, että kohde ei tue mitään eläintarhaa, joka ei aseta eläinten hyvinvointia etusijalle. Kohteen mukaan modernien eläintarhojen tulee toimia esimerkkinä, siitä miten eläimiä tulisi kohdella ja miten viilieläintensuojeluun luonnossa voi osallistua. (Boudewijn Seapark 2022.)

Kotisivuilla kohde kertoo noudattavansa kaikkia Belgian ja Euroopan sisäisiä lainsäädäntöjä koskien eläinten hoitoa ja hyvinvointia. Boudewijn Seapark on EAAM:n (European Association for Aquatic Mammals) jäsen, joka on organisaatio, joka jakaa tietoa delfinaarioille, kouluttajille, eläinlääkäreille, tutkijoille ja opiskelijoille. EAAM on määrännyt tarkat säännöt merinisäkkäiden pitämiseen, joita kaikkien jäsenien tulee noudattaa. Kohde kertoo tarkkailevansa vesialtaiden veden laatua päivittäin ja suodattavan vettä jatkuvasti, sillä vesi on tärkein elementti kohteen eläminen elinympäristössä. Kohde kertoo eläintensä onnellisuuden perustuvan riittävään ruokaan sekä

uhkien puuttumiseen. Kohteen eläimet elävät ryhmissä, joten ne myös pääsevät sosialisoitumaan keskenään. Näiden perusteella he kertovat eläintensä olevan onnellisia. (Boudewijn Seapark 2022.) Sivuilla määritelty eläinten onnellisuus saattaa kuulostaa hyvältä, mutta kun selvitetään tarkemmin delfiinien luonnollisia tarpeita, nämä tekijät eivät ole sopivia mittareita eläinten hyvinvoinnin mittaamiseksi. Esimerkiksi delfiinien elin- ja saalistusalueet saattavat olla jopa satoja kilometrejä luonnossa, joka mahdollistaa eläimien luonnollisen käyttäytymisen kokonaisvaltaisesti sekä yhteisöjen väliset omat käyttäytymismallit kuten tietynlaiset saalistustavat. Vangittuina tilat ovat paljon rajallisemmat, joten eläimet eivät pääse toteuttamaan täysin luonnollista käyttäytymistään. Luonnossa eläimet voivat myös tilan vuoksi valita, milloin ne haluavat olla vuorovaikutuksessa muiden lajitovereiden kanssa ja, milloin ne haluavat välttää niitä. Vangittuina eläimet ovat jatkuvasti samassa tilassa muiden kanssa, eivätkä pysty päättämään samalla tavalla omasta tilastaan. Delfiinit ovat fiksuja eläimiä ja vangittuna kasvaminen vaikuttaa niiden luonnollisen käyttäytymisen kehittymiseen. Esimerkiksi oppimalla välttelemään saalistajia sekä saalistamalla omaa ravintoansa eläimet saavat fyysistä ja psyykkistä stimulaatiota, joka mahdollistaa monipuolisen kehityksen. Vangittuina näiden taitojen oppiminen ei ole mahdollista, joka on haitallista näiden älykkäiden eläinten hyvinvoinnille. (World Animal Protection 2019, 11.) Ristiriitaisuus kohteen kertoman ja delfiinien luonnollisen käyttäytymisen tarpeiden tutkimuksen välillä herättää epäluottamusta kohteeseen. Kohteen kannattaisi miettiä tarkemmin, mitä kertoo sivuillaan eläinten hyvinvoinnista ja tarkistaa, että se on samalla linjalla tutkimusten kanssa.

Delfinaarion sivuilla kerrotaan, että kohteen esitysten ja erilaisten ohjelmien avulla vierailijat voivat oppia uutta delfiineistä. Oppimismahdollisuuksien myötä kohde toivoo asiakkaidensa osallistuvan vierailun jälkeen entistä enemmän eri eläinlajien suojelemiseen. Kohteesta tarjoaa asiakkaille tietoa luonnossa elävien merinisäkkäiden biologiasta ja ekologiasta. Heillä on myös näyttely, jossa kerrotaan merien muovijätteestä, joka on luonnossa merieläimille suuri uhka. Koululaisille on tarjolla koulutuksellisia ohjelmia, joiden avulla lapset pääsevät tutustumaan merinisäkkäiden maailmaan. Kohde kertoo myös osallistuvansa säännöllisesti erilaisiin kansallisiin sekä kansainvälisiin tutkimusprojekteihin. Kohde esitti vuonna 2006 tavan vähentää delfiinien joutumista kalastusalueiden epätoivotuksi sivusaaliiksi. Edellä mainituin tavoin sekä tekemällä yhteistyötä EAAM:n kanssa kohde kertoo osallistuvansa villieläinten suojeluun ja säilyttämiseen. (Boudewijn Seapark 2022.)

4.4 Johtopäätökset

Kaikki vertailussa olevat kohteet selkeästi osallistuivat villieläinten suojeluun. Kaksi ensimmäistä kohdetta olisivat voineet kertoa siitä, miten kohteessa ylläpidetään kohteen eläinten hyvinvointia ja oikeuksia. Viimeiseen kohteen kohdalla nämä asiat olivat löydettävissä kohteen kotisivuilta, mutta kuten aiemmin tulee ilmi ei tietoa täsmännyt delfiinien luonnollisten tarpeiden kanssa. Kaikilla vertailussa olevilla eläinkohteilla on varmasti parannettavaa viestinnässä sekä eläinten hyvinvoinnin edistämisessä.

Taulukko 1. Eläinkohteiden vastuullisuusviestintä kohteiden nettisivuilla

	Eläinten oikeudet	Eläinten hyvinvointi	Eläin- ja luonnonsuojelu projektit	Eläimiin ja luontoon liittyvät tutkimukset	Eläin- ja luonnonsuojeluun liittyvän informaation jakaminen
Berliinin eläintarha			x	x	x
Oceanográfico Valencia			x	x	x
Boudewijn Seapark	x	x	x	x	x

Taulukko 1 havainnollistaa, mitä vastuullisuus viestintään liittyviä asioita eläinkohteen sivuilta etsittiin ja, mitkä asiat olivat löydettävissä eläinkohteen nettisivuilla.

5 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyöni tavoitteena on tutkia, miten suomalaiset matkailijat ottavat eläinten kohtelun ja hyvinvoinnin huomioon valitessaan vierailta eläinkohteissa. Eläinkohteet on rajattu kohteisiin, joissa eläimet elävät vangittuina eli eläintarhat, delfinaariot ja akvaariot. Tutkimukseen ei kuulu eläinkohteet, joissa eläimet elävät luonnollisessa ympäristössään. Tutkimusmenetelmäksi olen valinnut kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusmenetelmän. Toteutan sen verkossa kyselytutkimuksena, johon aion hankkia vastaajia sosiaalisen median sekä tuttavapiirin kautta. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat täysi-ikäiset suomalaiset matkailijat. Tulen keräämään tutkimusaineiston Webropol-verkkokyselylomakkeella. Tutkimuksen pää- ja alaongelmat ovat seuraavat:

Pääongelma:

- Miten suomalaiset matkailijat suhtautuvat eläinkohteisiin?

Alaongelmat:

- Miksi suomalaiset matkailijat vierailevat eläinkohteissa?
- Millaista tietoa suomalaiset matkailijat keräävät eläinten olosuhteista valitsemassaan eläinkohteessa?
- Millainen viestintään liittyvä sisältö vaikuttaa matkailijan päätökseen valita tietty eläinkohde?

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus voidaan toteuttaa kvantitatiivisena eli määrällisenä tai kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmä valitaan tutkittavan ilmiön perusteella. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on edellytyksenä ilmiön ja siihen vaikuttavien tekijöiden tunteminen. (Kananen 2011, 12.) Kvantitatiivisen tutkimuksen havaintoaineisto perustuu määrälliseen ja numeeriseen mittaamiseen sekä määrittellään perusjoukko ja tästä perusjoukosta otetaan otos tutkimusta varten (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 136). Kvantitatiivinen tutkimus on yleistävää eli otokseen kuuluvien vastaajien oletetaan edustavan koko perusjoukkoa eli kohderyhmää, jota ilmiö koskettaa. Jotta tulokset olisivat luotettavia, vastaajia tulee kerätä riittävä määrä. (Kananen 2011, 17.) Johtopäätökset aiemmista tutkimuksista sekä aiemmat teoriat ovat keskeisiä kvantitatiivisessa tutkimuksessa. Keskeiset käsitteet tulee määrittellä tutkimuksessa. Päätelmät tehdään analysoimalla havaintoaineisto

tilastollisesti kuvailemalla tuloksia erilaisten taulukoiden avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 136.) Kvantitatiivisen tutkimuksen yleisin tapa kerätä tietoa on kyselylomake (Kananen 2011, 12).

Kvalitatiivista tutkimusmenetelmää käytetään uusien ilmiöiden kohdalla, joista ei vielä ole olemassa tutkimustietoa tai teoriaa. Sen tarkoituksena on selvittää ilmiö, mistä tekijöistä ilmiö muodostuu ja miten nämä tekijät vaikuttavat toisiinsa. (Kananen 2011, 12.)

Opinnäytetyöni tutkimuksessa käytän kvantitatiivista tutkimusmenetelmää, sillä tutkimusongelma perustuu aiheeseen, jota on jo aiemmin tutkittu ja siitä on kattavasti tietoa saatavilla. Kvantitatiivinen menetelmä sopii tutkimukseeni myös, sillä tutkittava joukko on laaja. Tulen toteuttamaan tutkimuksen Webropol-kyselylomakkeella. Kyselylomakkeen avulla pystyn saavuttamaan riittävän määrän perusjoukkoon kuuluvia henkilöitä ja saamaan tarpeeksi vastauksia luotettavien tutkimustulosten saavuttamiseksi.

5.2 Kyselylomake

Kun tutkimus tehdään kyselylomakkeella, tutkimuskysymykset johdetaan tutkimusongelmasta. Tutkimuskysymysten tarkoitus on vastata tutkimusongelmaan. Jos tutkimuskysymykset ovat muotoiltu huonosti, voidaan kysymykset tulkita monella tavalla. Virhetulkintojen ehkäisemiseksi on tärkeää, että kyselylomake sisältää selkeitä ja tarkkaan harkittuja tutkimuskysymyksiä. (Kananen 2011, 21.)

Menetelmänä kyselytutkimus on tehokas ja sen etuna on mahdollisuus kerätä laaja tutkimusaineisto. Kyselyssä voidaan kysyä useita asioita ja tutkimukseen voidaan saada paljon vastaajia. Huolellisesti suunniteltu kyselylomake on helppo käsitellä ja analysoida ja tämä säästää tutkijan aikaa. Kyselylomakkeen aineiston käsittelyyn on olemassa valmiita analysointi- ja raportointitapoja, joten tutkija voi hyödyntää valmiita malleja tutkimustulosten analysoinnissa. Kyselylomakkeessa on myös huonoja puolia. Vastaajat saattavat vastata kysymyksiin huolimattomasti, eivätkä vastaukset välttämättä ole täysin rehellisiä. Vastausvaihtoehdot saattavat olla epäselkeitä vastaajalle, jolloin vastaaja saattaa väärinymmärtää annetut vaihtoehdot. Lisäksi tutkija ei voi tietää, onko aihe tuttu vastaajille ja ovatko vastaajat perehtyneet tutkittavaan aiheeseen tarpeeksi. Hyvän tutkimuslomakkeen luominen on aikaa vievää ja edellyttää tutkijalta riittävää osaamista ja tietoa aiheesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2014, 190.)

Kyselylomakkeen kysymykset voivat olla strukturoituja tai avoimia kysymyksiä. Strukturoiduissa kysymyksissä vastaajalle annetaan valmiita vastausvaihtoehtoja. Erilaiset asteikko- ja vaihtoehtokysymykset ovat strukturoituja kysymyksiä. (Kananen 2012, 30–31.) Esimerkiksi Likertin asteikko, joka on yleensä 5- tai 7-portainen, jonka vaihtoehdot muodostavat nousevan tai laskevan skaalan. Likertin asteikolla selvitetään, kuinka vahvasti vastaaja on samaa tai eri mieltä esitetystä väittämästä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2014, 195.) Avoimissa kysymyksissä vastausvaihtoehtoja ei ole määritelty, joten ne eivät myöskään sulje pois mitään vaihtoehtoja. Avoimilla kysymyksillä voidaan kerätä vastauksia, joita ei olisi mahdollista saada strukturoiduilla kysymyksillä. (Kananen 2011, 30–31.)

5.2.1 Kyselylomakkeen rakenne

Toteutan kyselytutkimuksen verkkokyselynä Webropol-kyselylomakkeella. Vastaukset kerätään anonymisti. Kyselylomakkeeseen kuuluu saatekirje, taustatietokysymykset sekä tutkimuskysymykset. Taustatietoina kysytään vastaajan ikä ja sukupuoli. Tämän jälkeen alkaa tutkimuskysymykset, jotka käsittelevät tutkimuksen pää- ja alaongelmissa olevia teemoja. Kyselylomakkeen tutkimuskysymykset ovat pääasiassa strukturoituja lukuun ottamatta yhtä avointa kysymystä. Valitsin kyselyyn yhden avoimen kysymyksen strukturoitujen lisäksi, sillä toivon vastaajan pohtivan omia aitoja mielikuviaan ilman johdattelevia vaihtoehtoja. Kyselylomake on jaettu kolmeen eri teemaan ja jokainen teema on eritelty omalle sivulleen. Lomakkeen alaosasta vastaaja näkee kyselyn etenemispalkin. Tutkimuskysymysten teemat ovat seuraavat:

1. Matkailijoiden kiinnostus ja syyt vierailta eläinkohteissa
2. Tiedonkeruu eläinkohteista ja lähteiden luotettavuus
3. Eläinkohteiden eettisyys

Kyselyn ensimmäinen teema on matkailijoiden kiinnostus ja syyt vierailta eläinkohteissa. Tämän teeman tarkoituksena on selvittää matkailijoiden kiinnostusta vierailta eläintarhoissa, delfinaarioissa ja akvaarioissa sekä, mitkä ovat heille tärkeimmät syyt vierailta näissä eläinkohteissa. Kyselyn toinen teema on tiedonkeruu eläinkohteista ja lähteiden luotettavuus. Tämä teema käsittelee sitä, millaista tietoa matkailija kerää eläinkohteesta ennen kohteessa vierailua ja, kuinka luotettaviksi vastaaja kokee erilaiset tiedonlähteet kerätessään tietoa kohteesta. Kolmas teema on

eläinkohteiden eettisyys. Tämän teeman avulla selvitetään matkailijan mielikuvia eläintarhojen, del-
finaarioiden ja akvaarioiden eettisyydestä. Lisäksi selvitetään, kuinka tärkeäksi matkailija kokee
eläinkohteen eettistä eläinmatkailua edistävät teot, mitä matkailija haluaa tietää eläinten hyvinvoin-
nista kohteessa ja, kuinka tärkeäksi hän kokee eläinkohteen avoimen viestinnän koskien vastuulli-
sia valintoja ja tekoja.

5.2.2 Tutkimuksen suorittaminen ja otanta

Kerään kyselytutkimuksen vastaukset sosiaalisen median kautta jakamalla kyselyn Facebookissa
ja Instagramissa omilla sivuillani. Lisäksi kerään vastauksia tuttavapiirin kautta. Tavoitteena on ke-
rätä noin 100 vastausta. Tutkimuksen kyselylomake on avoinna 13.04.-20.04.2022.

5.2.3 Tulosten käsittely

Opinnäytetyön tutkimuksen tulokset käsitellään kysely- ja raportointityökalun Webropolin avulla.
Webropol-työkalusta tulokset siirretään Microsoft Excel-ohjelmaan, jonka avulla tulokset muoka-
taan esittämiseen sopiviksi kuvioiksi. Tulokset esitetään erilaisten kuvioiden avulla. Kvantitatiivi-
sessä tutkimuksessa tulokset esitetään suhteellisina, eikä kappalemäärillä ole merkitystä, joten tu-
lokset esitetään prosentteina (Kananen 2011, 75).

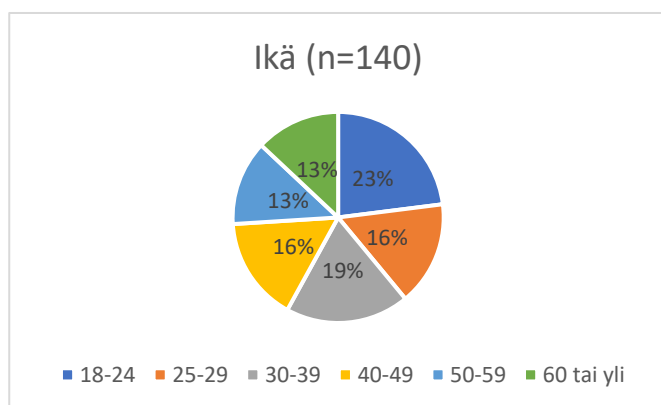
Useamman kysymyksen kohdalla on myös vaihtoehtona 'muu, mikä?' sekä kyselyssä on myös
yksi avoin kysymys. Näiden kohdalla vastaukset analysoidaan käymällä ne yksitellen läpi ja esite-
tään kysymyksen kannalta oleelliset tulokset.

6 Tutkimustulokset

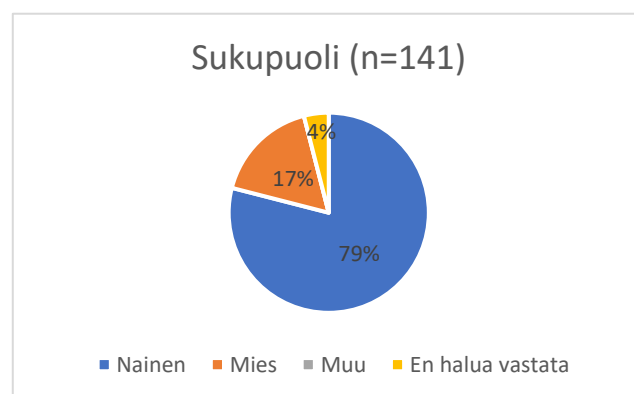
Tässä luvussa esitetään opinnäytetyön tutkimuksen tulokset. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa vastaukset pyritään yleistämään koskemaan koko perusjoukkoa, jonka takia tulokset esitetään suhteellisina osuuksina eli prosentteina (Kananen 2011, 85–86). Kyselytutkimuksen tulokset, jotka perustuvat kyselylomakkeella kerättyyn tutkimusaineistoon esitetään teemoittain käyttämällä pylväs-, palkki- ja ympyräkaavioita. Kyselyyn vastasi yhteensä 141 henkilöä ajanjaksolla 13.04.-20.04.2022. Tavoite oli 100 vastausta, joten vastauksia kertyi enemmän, kuin mitä oli odotettu.

6.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajien ikäjakauma oli melko tasainen, mutta suurin osuus 18–24-vuotiaat, joita oli 23 %, toisena on 30–39-vuotiaat, joita oli 19 %, kolmantena 25–29-vuotiaat sekä 40–49-vuotiaat, joita molempia oli 16 %. Pienin osuus vastaajista kuului ikäryhmiin 50–59-vuotiaat sekä 60-vuotiaat ja yli, joiden molempien osuus oli 13 %. (Kuvio 1.) Kyselyyn vastasi huomattavasti enemmän naisia, kuin miehiä, sillä vastaajista naisia oli 79 % ja 17 % oli miehiä. Vastaajista 4 % ei halunnut kertoa sukupuoltaan. (Kuvio 2.)

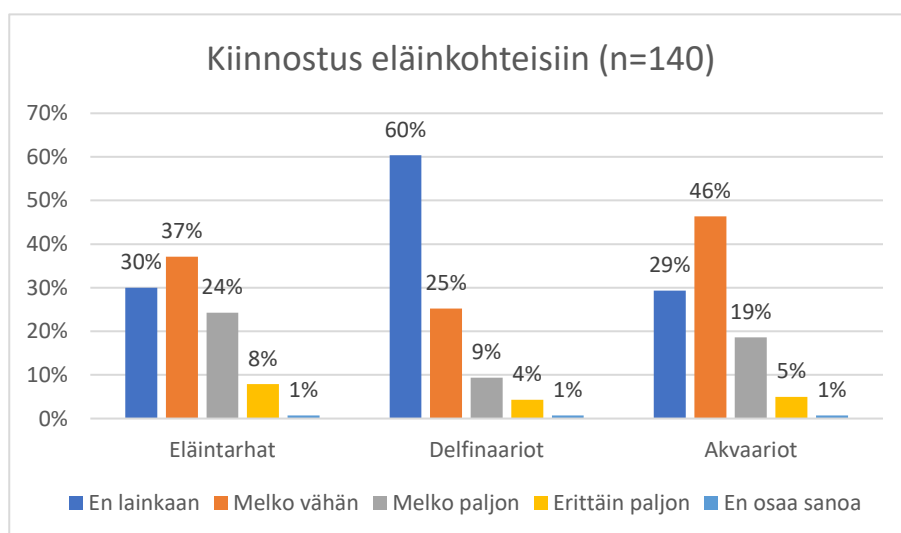
Kuvio 1. Vastaajien ikä

Kuvio 2. Vastaajien sukupuoli

6.2 Matkailijoiden kiinnostus ja syyt vierailu eläinkohteissa

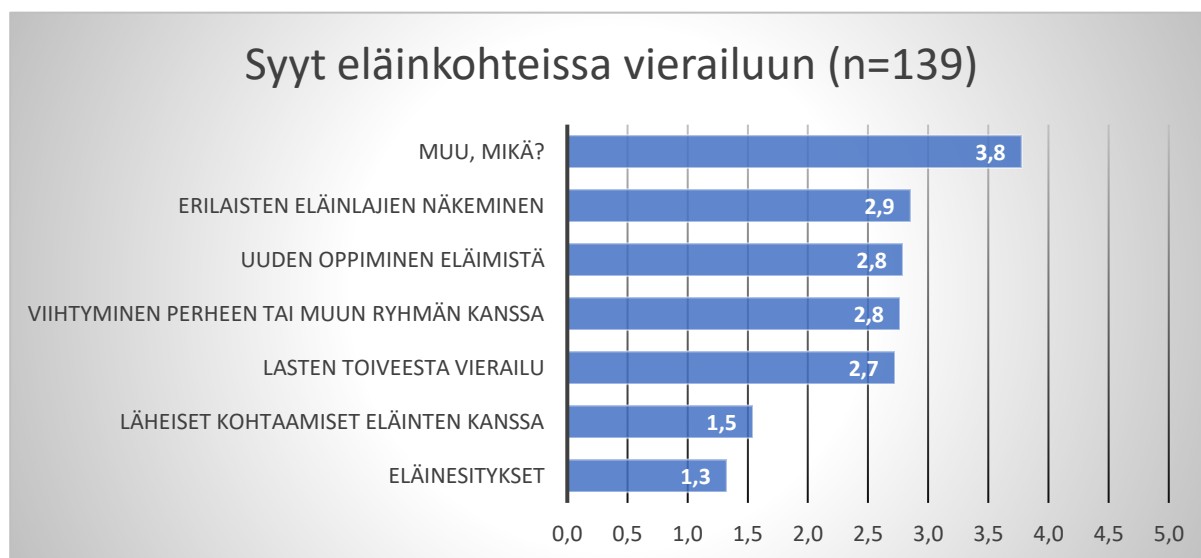
Kyselytutkimuksen ensimmäinen teema käsitteli suomalaisten matkailijoiden kiinnostusta ja syitä vierailu eläinkohteissa. Kuvio 3 osoittaa vastaajien kiinnostusta vierailu eläintarhoissa, delfinaarioissa sekä akvaarioissa. Eniten kiinnostusta oli vierailu eläintarhoissa, sillä vastaajista 24 % kertoivat olevansa melko paljon kiinnostuneita ja 8 % todella paljon kiinnostuneita vierailu eläintarhoissa. Kumminkin eläintarhojen kohdalla suurin osa ei ollut erityisen kiinnostuneita kohteissa vierailuun, sillä 37 % prosenttia vastasi olevansa melko vähän ja 30 % ei lainkaan kiinnostunut vierailu eläintarhoissa. Kiinnostus akvaarioita kohtaan oli melko sama kuin eläintarhojen kohdalla sillä 5 % vastasi olevansa erittäin kiinnostunut ja 19 % melko kiinnostunut vierailu akvaarioissa. 46 % prosenttia vastaajista olivat melko vähän kiinnostuneita ja 29 % ei lainkaan kiinnostuneita vierailu akvaarioissa. Delfinaarioiden kohdalla oli selvästi vähiten kiinnostusta vierailu kohteissa. Vastaajista 60 % eivät olleet lainkaan kiinnostuneita vierailu delfinaarioissa ja 25 % vain vähän kiinnostuneita. Ainoastaan 9 % olivat melko kiinnostuneita sekä 4 % todella kiinnostuneita vierailu delfinaarioissa. Kaikkien kohteiden kohdalla 1 % ei osannut sanoa, kuinka kiinnostunut olisi vierailu kyseisissä kohteissa.

Kuvio 3. Kiinnostus vierailu eläinkohteissa

Seuraavalla kysymyksellä selvitettiin, kuinka tärkeiksi vastaajat kokevat erilaiset syyt eläinkohteissa vierailuun. Tärkeimmäksi syyksi koettiin erilaisten eläinlajien näkeminen, sillä 35 % kokivat

syyn erittäin tärkeäksi ja 28 % vastasivat syyn olevan melko tärkeä. Seuraavaksi tärkeimmiksi syiksi vastattiin olevan uuden oppiminen eläimistä sekä viihtyminen perheen tai muun ryhmän kanssa. Vastaajista 25 % vastasivat uuden oppimisen olevan erittäin tärkeä syy ja 37 % melko tärkeä syy. Viihtyminen perheen ja muun ryhmän kanssa oli 29 % mielestä erittäin tärkeä syy ja 26 % mielestä melko tärkeä syy. Lasten toiveesta vierailu oli myös yksi tärkeimmistä syistä, johon 20 % vastasivat sen olevan erittäin tärkeä syy ja 20 % kokivat sen melko tärkeäksi syyksi. Vähiten tärkeäksi syyksi koettiin eläinesitykset, sillä 80 % vastasivat, ettei se ole lainkaan tärkeä syy. Myöskään läheisiä kohtaamisia eläinten kanssa ei koettu tärkeiksi, sillä 69 % vastasivat, ettei se ole lainkaan tärkeä syy. Kuvio 4 havainnollistaa, mitkä olivat vastaajien mielestä tärkeimmät syyt eläinkohteissa vierailuun. Vaihtoehdot ovat arvioitu asteikolla '1 = ei lainkaan tärkeä – 4 = erittäin tärkeä' ja kuviossa on esitetty vastausten keskiarvo.

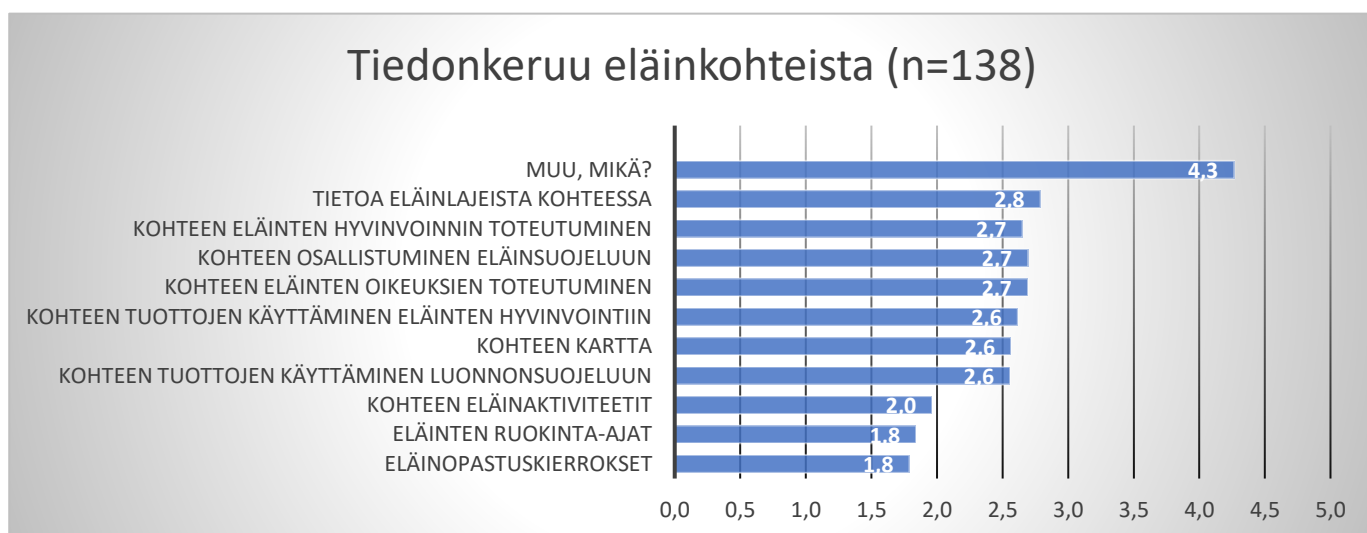

Kuvio 4. Tärkeimmät syyt eläinkohteissa vierailuun

Vastaajat saivat myös kertoa muita syitä eläinkohteissa vierailuun ja näitä olivat: hyvinvoivien eläinten näkeminen luonnollisessa ympäristössä, kotieläimiin tutustuminen, eläinlajien säilyttämisen hyväksi toimivien kohteiden tukeminen, yleisesti ajanviete, eläinten seuraaminen, eläintensuojelutoiminta kuten suojelualueet ja -keskukset, loukkaantuneiden eläinten kuntoutus sekä matka-seuran painostus.

6.3 Tiedonkeruu eläinkohteista ja lähteiden luotettavuus

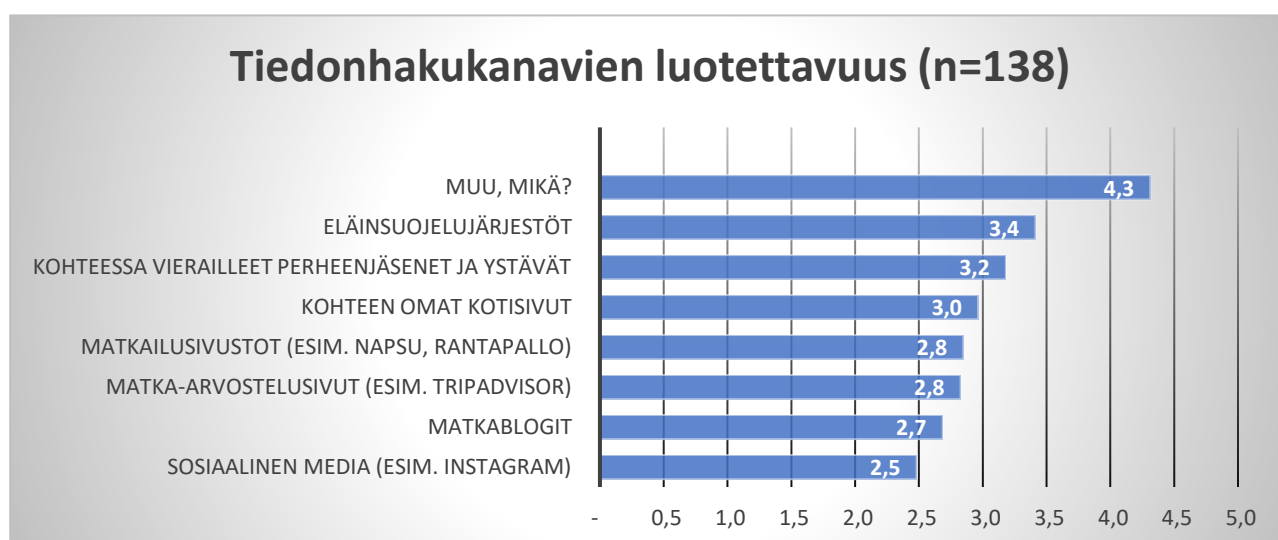
Kyselyn toinen teema käsitteli suomalaisten matkailijoiden tiedonkeruuta eläinkohteista ennen siellä vierailua sekä, sitä miten luotettaviksi erilaisten tiedonkeruuseen käytettävät lähteet koetaan. Ensin kysyttiin, miten usein vastaaja kerää tietoa eläimiin liittyvää tietoa ennen eläinkohteessa vierailua. Kuvio 5 havainnollistaa, kuinka usein matkailijat keräävät eläinkohteen eläimiin liittyvää tietoa. Kuvion vaihtoehdot ovat arvioitu asteikolla '1 = en koskaan – 4 = aina' ja kuvio esittää vastausten keskiarvon. Eniten vastaajista vastasi keräävänsä tietoa eläinlajeista kohteessa, sillä 17 % vastasivat keräävänsä tietoa aina ja 46 % vastasivat keräävänsä usein tietoa tästä. Toiseksi eniten vastaajat vastasivat keräävänsä tietoa eläinten hyvinvoinnin toteutumisesta, eläinten oikeuksien toteutumisesta sekä kohteen osallistumisesta eläinsuojeluun. Vastaajia selkeästi myös kiinnosti tietää etukäteen kohteen tuottojen käytöstä eläinten hyvinvointiin sekä luonnonsuojeluun. Myös suuri osa etsi kohteen kartasta tietoa etukäteen. Vähiten tietoa annetuista vaihtoehdoista vastausten mukaan kerätään eläinten ruokinta-ajoista, eläinopastuskierroksista sekä kohteen eläinaktiviteeteistä. Annettujen vaihtoehtojen lisäksi vastaajat kertoivat selvittävänsä etukäteen tietoa eläinten elinympäristöstä sekä mahdollisuuksista vieraillla eläinhoitolassa. Eräs vastaajista lisäsi haluavansa tietää kohteen eläinaktiviteeteistä, jotta voisi välttää kohteita, jossa eläimiä käytetään ihmisten huviksi.

Kuvio 5. Tiedon keruu eläinkohteista ennen siellä vierailua

Tutkimuksessa selvitettiin myös matkailijoiden näkemyksiä erilaisten lähteiden luotettavuudesta eläinkohteisiin liittyvän tiedon keräämiseksi. Kaikista luotettavimmaksi lähteeksi koettiin

eläinsuojelujärjestöt, jonka 42 % koki täysin luotettavaksi ja 49 % jokseenkin luotettavaksi lähteeksi. Suuri osa myös vastasi kokevansa kohteessa vierailleiden perheenjäsenten ja ystävien kokemukset luotettavaksi lähteeksi, sillä 25 % koki sen täysin luotettavaksi ja 52 % jokseenkin luotettavaksi. Kohteiden omat kotisivut myös koetaan olevan melko luotettava tiedonlähde. Matka-arvostelusivut, matkablogit sekä matkailusivustot koettiin melko tasavertaisesti ainakin osittain luotettaviksi. Vähiten luottamusta herättävänä tiedonkeruun lähteenä koettiin sosiaalinen media, jonka 14 % koki täysin epäluotettavaksi sekä 41 % jokseenkin epäluotettavaksi. Kuvio 6 osoittaa, mitkä olivat vastaajien mielestä luotettavimmat tiedonlähteet järjestyksessä keskiarvon mukaan. Vaihtoehdot arvioitiin asteikolla '1 = täysin epäluotettava – 4 = täysin luotettava'

Kuvio 6. Tiedonhakukanavien luotettavuus tiedon hakuun eläinkohteesta

Muita luotettavaksi koettavia lähteitä vastaajat kertoivat olevan erilaiset järjestöt kuten esimerkiksi lajikohtaiset järjestöt, eläinlääkärien suositukset, oma tulkinta eläinten elinolosuhteista, paikalliset eläinsuojelutoimijat, kohteen paikalliset ihmiset, Wikipedia sekä yhdistelmän erilaisia lähteitä.

6.4 Eläinkohteiden eettisyys

Tutkimuksen kolmas teema käsitteli matkailijan mielikuvaa eläinkohteiden eettisyydestä, eettistä eläinmatkailua edistävien tekojen sekä avoimen viestinnän tärkeyttä. Tämän osion ensimmäinen kysymys oli avoin kysymys ”Mitä eläinkohteiden eettisyys sinulle tarkoittaa?” Tähän kysymykseen tuli 86 vastausta.

Vastauksissa nousi esiin paljon samoja teemoja kuin opinnäytetyön tietoperustassakin. Monien mielestä eläinten elintilat olivat merkittävä tekijä eettisyyden kannalta. Riittävän suuret tilat, vapaa liikkuvuus, mahdollisimman luonnollinen elinympäristö, mahdollisuus päästä omaan rauhaan pois ihmisten luota ja saada taukoa vierailijoista sekä riittävät virikkeet olivat tekijöitä, jotka monet nostivat esiin vastauksissaan. Myös ihmisten aiheuttama häiriö tulisi mahdollisimman vähäistä. Osa oli sitä mieltä, että kaikki eläinkohteet, joissa eläimet eivät elä vapaasti luonnossa vaan vangittuina ovat epäeettisiä.

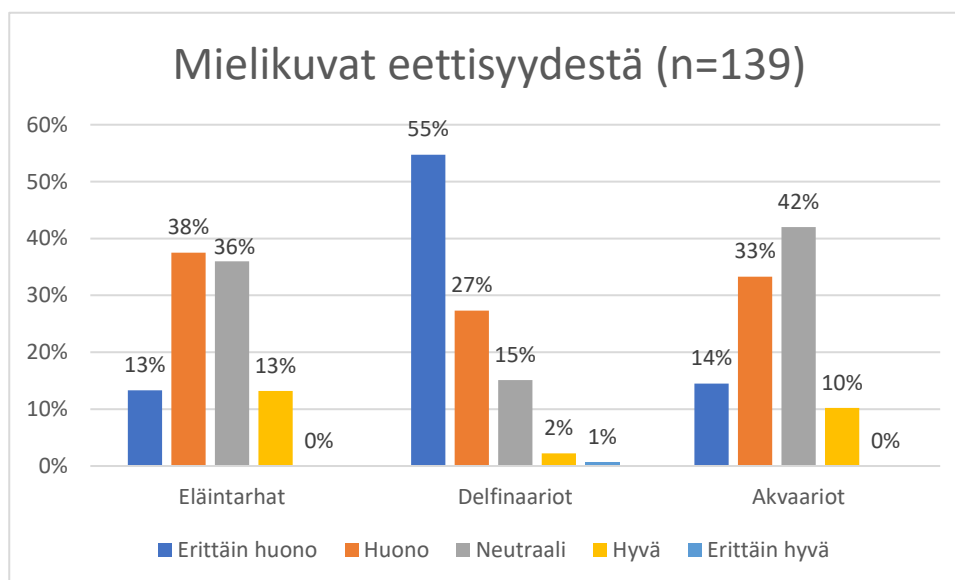
Eläinten hyvinvointi ja oikeudet nousivat esiin useissa vastauksissa. Vastaajien mielestä eläimiä tulisi kohdella kunnioittaen, arvostaen, välittäen sekä huomioiden lajinomaiset tarpeet. Eläimille tulisi mahdollistaa luonnonmukainen käyttäytyminen kokonaisvaltaisesti. Eläinten tulisi saada riittäväsi laadukasta ravintoa ja hyvää hoitoa. Eläinten mahdollisuus sosialisoitua toistensa kanssa sekä laumaeläimillä normaali laumakäyttäytyminen tulisi mahdollistaa. Eläimillä tulisi olla mahdollisuus elää luonnollisen vuorokausirytmien mukaisesti, eikä pakottaa liikkumaan niille luonnottomina aikoina ihmisten viihteen takia. Kaikin puolin eläinten tarpeet tulisi laittaa ihmisten viihteen ja tarpeiden edelle.

Monille kohteen tekemä eläin- ja luonnonsuojelutyö, eläinlajien ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen sekä tieteelliset tutkimukset olivat edellytyksiä eettiselle toiminnalle. Myös kohteet, jotka kuntouttavat eläimiä ja pyrkivät vapauttamaan ne myöhemmin luontoon koettiin eettisiksi. Vapaaehtoistyöhön tai lahjoituksiin perustuvat ja tuottoa tavoittelemattomat kohteet, kuten eläinten turvakodit ja kohteet, jotka eivät ole yleisölle avoimia nähtiin eettisinä.

Monet kertoivat välttävänsä kohteita, jotka kohtelevat eläimiä epäeettisesti ja aiheuttavat niille kärsimystä esimerkiksi väkivalloin tai huumaamalla eläimiä. Lisäksi kohteet, joissa vierailijat pääsevät silittelemään eläimiä ja ratsastamaan norsuilla tai muilla siihen sopimattomilla eläimillä koettiin epäeettisiksi. Myös kohteet, jotka ovat olemassa ainoastaan taloudellisten hyötyjen takia koettiin epäeettisinä monien mielestä. Vastauksien mukaan eläinesitykset koettiin epäeettisenä toimintana. Vastauksissa nousi esiin myös, ettei luonnonsuojeluprojektit yms. eivät välttämättä takaa eläinkohteen eettisyyttä, sillä osalla kohteista tämäkin toiminnan tavoitteena voi olla myyntivoitot, maine ja huomio. Eräs vastaajista kertoi, että hänen mielestään etenkin Afrikassa ja muissa Euroopan ulkopuolissa kohteiden kohdalla voi olettaa, että niissä on eettisyyteen liittyviä ongelmia. Hän nosti esiin, että vaikka näissä kohteissa ongelmia ei olisi eläinten hyvinvoinnin suhteen, eläinkohteiden

toiminta saattaa aiheuttaa paikallisille ihmisille negatiivisia sosiaalisia sekä taloudellisia vaikutuksia.

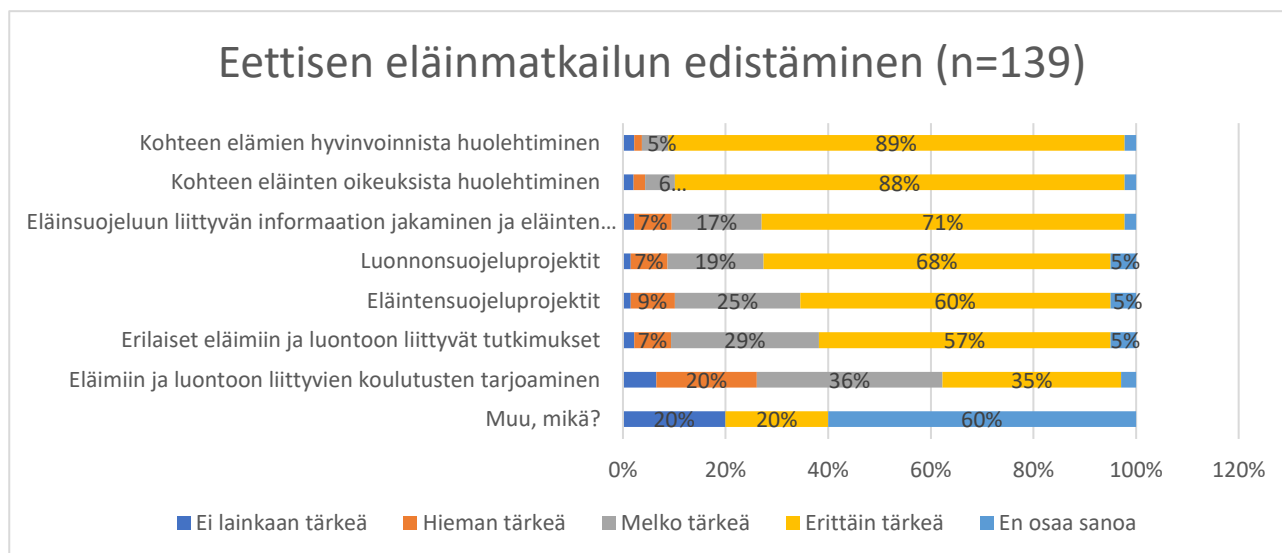
Tutkimuksessa selvitettiin vastaajien mielikuvia eläintarhojen, akvaarioiden sekä delfinaarioiden eettisyydestä. Näistä kolmesta delfinaariot miellettiin kaikista epäeettisimmiksi, sillä 55 % vastasivat mielikuvansa olevan erittäin huono ja 27 % vastasivat mielikuvan olevan huono. Mikään kohteen kohdalla mielikuvat kohteiden eettisyydestä eivät olleet erittäin hyviä. Asteikolla '1 = Erittäin huono – 5 = Erittäin hyvä' eläintarhojen sekä akvaarioiden keskiarvo oli 2,5 eli huono/neutrali. Delfinaarioiden kohdalla keskiarvo oli 1,7 eli erittäin huono/huono. Kuvio 7 havainnollistaa vastaajien mielikuvia eläinlaitosten eettisyydestä.

Kuvio 7. Mielikuvat eläinlaitosten eettisyydestä

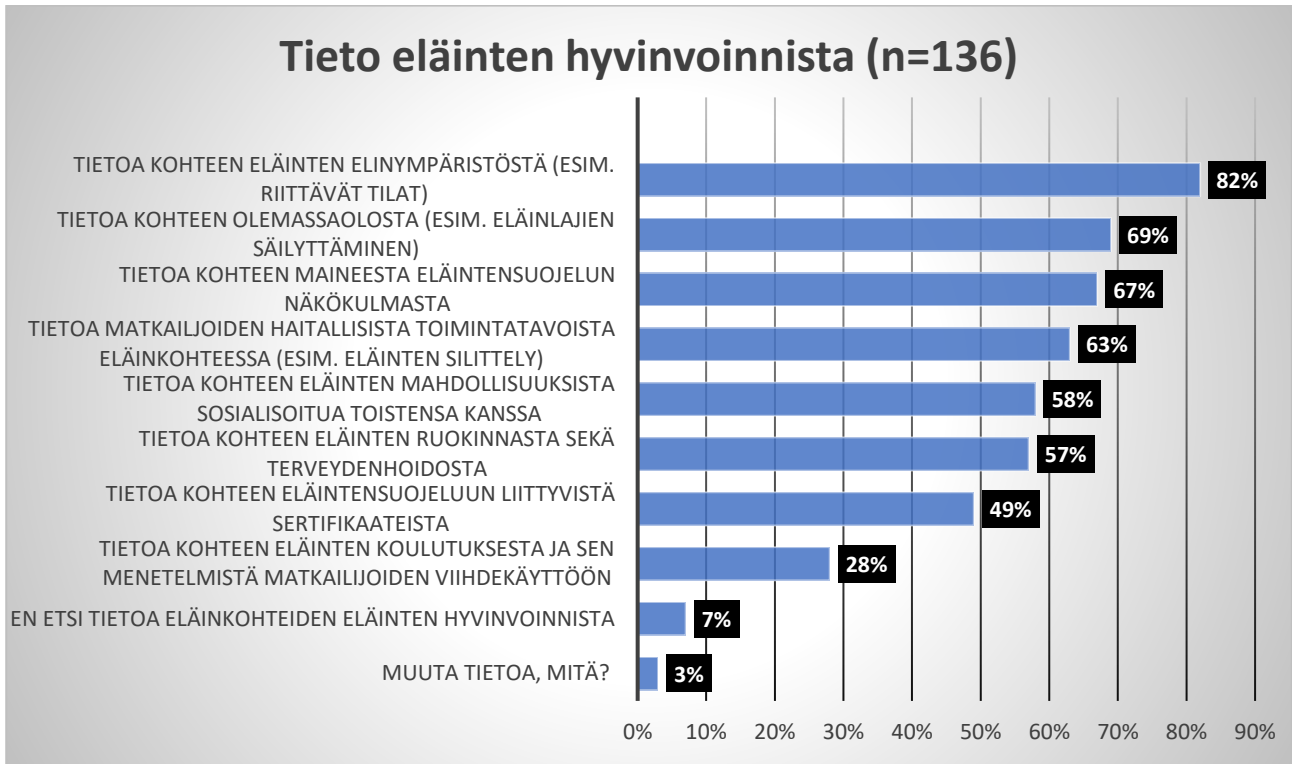
Seuraavaksi selvitettiin, kuinka tärkeiksi vastaaja kokee eläinlaitosten tekemät toimet eettisen eläinmatkailun edistämiseksi. Tärkeimmiksi teoiksi nousivat kohteiden eläinten hyvinvoinnista huolehtiminen ja kohteiden eläinten oikeuksista huolehtiminen. Vastaajista 89 % vastasi eläinten hyvinvoinnista huolehtimisen olevan erittäin tärkeää ja 88 % vastasi eläinten oikeuksista huolehtimisen olevan erittäin tärkeää. Myös luonnon- ja eläinsuojeluprojektit, eläinsuojeluun liittyvän informaation jakaminen ja eläinten oikeuksista kertominen, erilaiset eläimiin ja luontoon liittyvät tutkimukset koettiin tärkeiksi teoiksi. Annetuista vaihtoehdoista vähiten tärkeäksi koettiin eläimiin ja luontoon liittyvien koulutusten tarjoaminen, mutta suurin osa vastaajista kumminkin koki sen tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi. Muita tekoja vastaajat mainitsivat olevan, ettei kohteessa ole liikaa eläimiä ja syyt kohteiden

olemassaololle eli miksi ja ketä varten kohde on olemassa. Kuvio 8 osoittaa vastausten jakautumisen eettisen eläinmatkailun edistävien tekojen tärkeydestä.

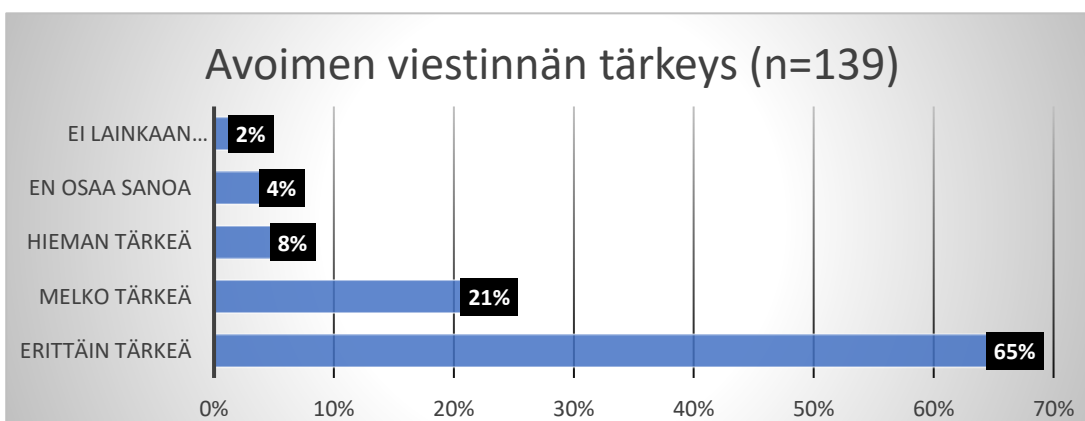
Kuvio 8. Eettistä eläinmatkailua edistävien tekojen tärkeys

Tutkimuksessa vastaajilta kysyttiin, mitä he haluaisivat tietää eläinalueen eläinten hyvinvoinnista. Eniten tietoa haluttiin alueen eläinten elinympäristöstä (esim. riittävät tilat ja mahdollisuus omaan rauhaan ilman ihmisten jatkuvaa läsnäoloa), jonka valitsi 82 % vastaajista. Muuten kiinnostus jakautui järjestyksessä seuraavasti: tietoa alueen olemassaolon syistä (esim. eläinlajien säilyttäminen, eläinkannan lisääminen ja myöhemmin luontoon vapauttaminen tai pelkästään vierailijoiden viihdyttäminen) (69 % vastaajista), tietoa alueen maineesta eläinsuojelun näkökulmasta (67 % vastaajista), tietoa matkailijoiden haitallisista toimintatavoista (esim. selfiet, eläinten silittely, norsuratsastukset) (63 % vastaajista), tietoa alueen eläinten mahdollisuuksista socialisoitua toistensa kanssa (58 % vastaajista), tietoa alueen eläinten ruokinnasta sekä terveydenhoidosta (57 % vastaajista), tietoa alueen eläinsuojeluun liittyvistä sertifikaateista (49 % vastaajista) ja tietoa alueen eläinten koulutuksesta ja sen menetelmistä matkailijoiden viihdekäyttöön (28 %). Vain 7 % vastaajat eivät etsi lainkaan tietoa eläinalueen eläinten hyvinvoinnista. (Kuvio 9.) Annettujen vastausvaihtoehtojen lisäksi vastaajat halusivat tietää, mistä, miksi ja milloin tietty eläin on tullut alueeseen ja varmistaa, ettei kohde päästä ihmisiä silittämään eläimiä tai muutenkaan liian lähelle eläimiä.

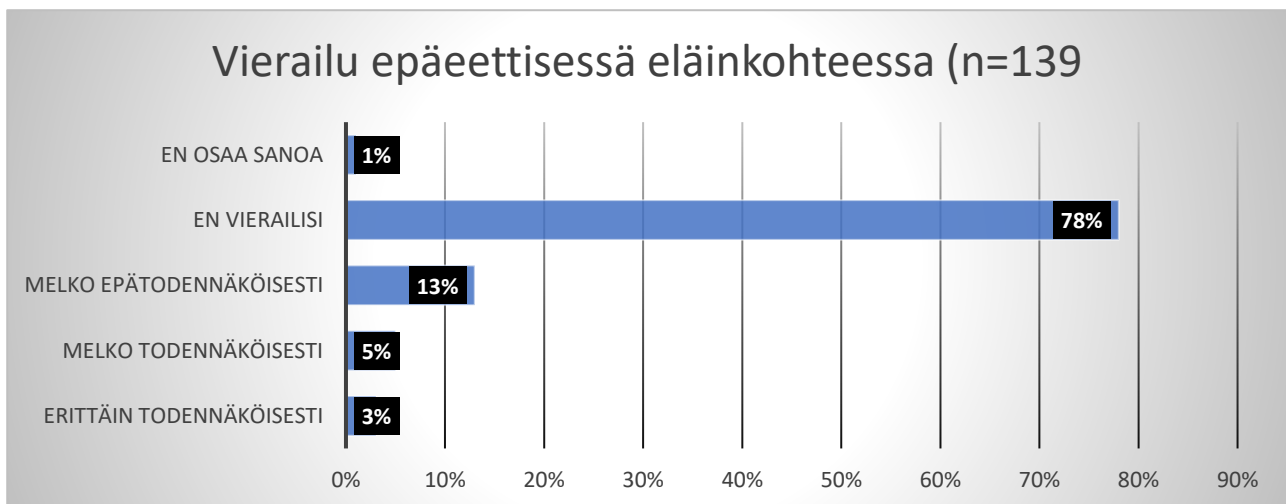
Kuvio 9. Tieto eläinkohteen eläinten hyvinvoinnista

Kyselytutkimuksessa vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeäksi he kokevat eläinkohteen avoimen viestinnän kohteen tekemistä vastuullisista valinnoista ja teoista. Suurin osa koki tämän tärkeäksi, sillä vastaajista 64 % mielestä avoin viestintä on erittäin tärkeää sekä 22 % mielestä melko tärkeää. Vastaajista 8 % mielestä avoin viestintä on hieman tärkeää ja 2 % mielestä ei lainkaan tärkeää. Vastaajista 4 % ei osannut sanoa, kuinka he kokevat asian. (Kuvio 10.)

Kuvio 10. Eläinkohteiden avoimen viestinnän tärkeys

Viimeisenä tutkimuksessa selvitettiin, kuinka todennäköisesti matkailija vierailisi eläinkohteessa, jos saisi ennakkoon tietää eläinkohteen toimivan epäeettisesti eikä eläinten hyvinvointi ja oikeudet toteutuisi. Vastauksista voi päätellä, että epäeettisellä toiminnalla on suuri vaikutus eläinkohteessa vierailun valintaan, sillä 78 % vastaajista sanoi, ettei vierailisi eläinkohteessa saatuaan tämänkaltaista tietoa kohteesta. Vastaajista 13 % vierailisi kohteessa melko epätodennäköisesti. Vain 5 % vierailisi kohteessa melko todennäköisesti ja 3 % erittäin todennäköisesti. Vastaajista 1 % ei osannut sanoa vierailisiko eläinkohteessa saatuaan tämän kaltaista tietoa kohteesta. (Kuvio 11.)

Kuvio. 11. Todennäköisyys vieraillla epäeettisesti toimivassa eläinkohteessa

7 Pohdinta

Tässä luvussa tarkastellaan tutkimuksen tuloksia ja verrataan niitä teoriaan. Lisäksi arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta ja toistettavuutta.

7.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, miten suomalaiset matkailijat ottavat eläinten kohtelun ja hyvinvoinnin huomioon matkan aikana valitessaan palveluita ja aktiviteettejä, joissa tarkoitus on viihdyttää ihmisiä eläinten avulla. Eläinkohteet voivat hyödyntää tutkimuksen tuloksia parantaakseen toimintaansa. Tulokset auttavat eläinkohteita myös ymmärtämään paremmin, mitä asiakkaat odottavat ja toivovat kohteelta.

Tutkimuksen pääongelma oli: Miten suomalaiset matkailijat suhtautuvat eläinkohteisiin? Kyselytutkimusten vastausten perusteella voidaan sanoa, että suomalaiset matkailijat välittävät eläinkohteiden eettisyydestä ja heille eläinten hyvinvointi ja oikeudet ovat tärkeitä asioita. Kiinnostus vieraila eläintarhoissa, delfinaarioissa ja akvaarioissa ei ollut kovin korkea. Mielikuvat eläinkohteiden eettisyydestä eivät myöskään olleet kovin hyvät, joka selkeästi myös vaikuttaa kiinnostukseen vieraila kyseisissä kohteissa. Suomalaisten matkailijoiden keskuudessa delfinaariot nähdään kaikista epäeettisimpinä sekä niiden kohdalla myöskin kiinnostusta vieraila kohteessa on kaikista vähiten.

Opinnäytetyön johdannossa todetaan, että eläinten hyvinvointiin ja eläinmatkailun riskeihin on alettu kiinnittämään viime vuosina enemmän huomiota. Tämä näkyy myös tutkimuksen tuloksissa, joiden mukaan suurelle osalle suomalaisista matkailijoista eläinten eettinen kohtelu eläinkohteissa on todella tärkeää. Monet vastaajista kertoivat kokevansa riittävien tilojen, oman rauhan, eläinten luonnollisten tarpeiden ja muiden eläinten hyvinvointiin ja oikeuksiin liittyvien tekijöiden olevan tärkeitä. Tästä voidaan päätellä, että nykypäivänä muuttunut suhtautuminen aiheeseen toteutuu myös suomalaisten matkailijoiden kohdalla. Eräs vastaajista kertoi myös, että vanhempana hän on alkanut välittämään enemmän eläinten hyvinvointiin kuin ennen. Tästä voidaan päätellä, että osa ei ole tiedostanut eläinmatkailuun liittyviä ongelmia ennen, mutta kuten luvussa 2.2 todetaan nykypäivänä eläinten tarpeista ja hyvinvoinnista on saatavilla paljon tietoa ja internetin myötä yhä useammalla on pääsy tähän tietoon. Tämä mahdollisesti toteutuu suomalaistenkin matkailijoiden kohdalla eli osalla suhtautuminen on muuttunut, kun aiheesta on tullut enemmän tietoa saataville.

Lisäksi luvussa 2.2 kerrotaan, että monet matkailijat tietoisesti välttivät eläinkohteita, jotka eivät huomioi eläinten yksilöllisiä tarpeita tai toimivat muuten epäeettisesti. Useat tutkimukseen vastanneet kertoivat haluavansa tukea ainoastaan eläinkohteita, jotka ovat olemassa eläinten suojelemisen, lajien säilyttämisen tai muun suojelutoiminnan takia. Tästä voidaan päätellä, että myös suomalaisten matkailijoiden joukossa on henkilöitä, jotka tietoisesti välttivät epäeettisesti toimivia eläinkohteita.

Tutkimuksen ensimmäinen alaongelma oli: Miksi suomalaiset matkailijat vierailevat eläinkohteissa? Kyselyn perusteella suomalaisten tärkeimmät syyt eläinkohteissa vierailuun olivat erilaisten eläinlajien näkeminen, uuden oppiminen eläimistä, viihtyminen perheen tai muun ryhmän kanssa sekä lastentoiveesta vierailu. Selkeästi myös eläinsuojelun tukeminen ja rahoittaminen on suomalaisille matkailijoille tärkeä syy eläinkohteissa vierailuun.

Kuten tietoperustan luvussa 2.1 todetaan useat matkailijat vierailevat eläinkohteissa viihteen takia ja ihailukseen eläimiä. Suomalaisten matkailijoidenkin kohdalla tärkeimmät syyt eläinkohteissa vierailuun ovat erilaisten eläinten näkeminen sekä viihtyminen perheen tai muun ryhmän kanssa. Luvussa 2.2 todetaan, että matkailijat myös vierailevat eläinkohteissa päästäkseen vuorovaikutta- maan eläinten kanssa sekä erilaisten läheisten kohtaamisten kuten silittelyn ja eläimillä ratsastami- sen takia. Tämänkaltaiset syyt eivät selvästi olleet suomalaisille kovinkaan tärkeitä syitä eläinkoh- teissa vierailuun.

Tutkimuksen toinen alaongelma oli: Millaista tietoa suomalaiset matkailijat keräävät eläinten olo- suhteista valitsemassaan eläinkohteessa? Tutkimuksessa selvisi, että suomalaiset matkailijat ke- räävät paljon tietoa eläinkohteen eläinten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumisesta kohteessa. Li- säksi eläinten elinympäristöstä halutaan tietoa ja kohteen tuottojen käytöstä eläinten hyvinvointiin.

Tutkimuksen kolmas alaongelma oli: Minkälainen viestintään liittyvä sisältö vaikuttaa matkailijan päätökseen valita tietty eläinkohde? Suomalaisille matkailijoille opinnäytetyön perusteella eettisen eläinmatkailun edistävät teot olivat erittäin tärkeitä ja monille esimerkiksi eläin- ja luonnonsuojelu- työ olivat ainoita syitä kohteissa vierailuun, jonka takia myös tähän liittyvä viestintä vaikuttaa mat- kailijan päätökseen vierailla eläinkohteissa. Myös eläinten hyvinvointiin liittyvä tietoa on vaikuttava tekijä kohteen valintaan. Suurimman osa mielestä myös kohteen avoin viestintä eettisistä valin- noista ja teoista on erittäin tärkeää. Tieto epäeettisestä toiminnasta eläinkohteessa, jossa eläinten hyvinvointi ja oikeudet eivät toteutuisi on hyvin vaikuttava tekijä päätöksessä olla vierailematta koh- teessa.

Luvussa 4 käsiteltiin eläinkohteiden vastuullisuusviestintää ja vertailtiin kolmen eri eläinkohteen vastuullisuusviestintää kohteiden kotisivuilla. Kuten luvussa 4.3 todetaan, että kohteiden kotisivuilla oleva informaatio ei välttämättä mene yhteen faktatiedon kanssa eikä tämän takia eläinkohteiden omilla sivuilla oleva tieto ole aina täysin luotettavaa. Tutkimuksen tuloksista ilmenee, että suomalaiset matkailijat luottavat eläinkohteen kotisivuilla olevaan tietoon melko vahvasti. Tämä oli melko yllättävä tulos, sillä eläinkohde saattaa kotisivuillaan saada toimintansa kuulostamaan paremmalta, kuin mitä se todellisuudessa on.

7.2 Tutkimuksen luotettavuus ja toistettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden arviointiin on olemassa erilaisia mittaus- ja tutkimustapoja. Ensimmäinen tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa käytetty käsite on reliabiliteetti, joka tarkoittaa tutkimuksen tulosten pysyvän samoina, kun tulos toistetaan uudelleen. Toinen käsite luotettavuuden arvioinnissa on validiteetti, jolla arvioidaan tutkimukseen käytetyn mittarin luotettavuutta eli mitaako se sitä, mitä sen on tarkoitus tutkimuksessa mitata. Yleensä, jos validiteetti on kunnossa, myös tutkimuksen reliabiliteetti toteutuu. (Kananen 2011, 119–121.)

Tutkimuksessa käytetty mittari oli sopiva luotettavien tulosten saamiseksi eli voidaan sanoa, että opinnäytetyön tutkimuksen mittarin validiteetti on korkea. Tämän myötä siis myös tulokset todennäköisesti ovat luotettavia ja pysyisivät samoina, jos tutkimus toistettaisiin. Toisaalta kyselyn vastausten perustella ei voida täysin luotettavasti yleistää tuloksia koskemaan kaikkia suomalaisia matkailijoita. Vastaaajia kertyi melko hyvin, mutta kyselyyn vastasi huomattavasti enemmän naisia kuin miehiä, joka vaikuttaa tulosten luotettavuuteen. Vastauksia kertyi melko tasaisesti kaikista eri ikäluokista, joka toisaalta taas lisää tutkimuksen luotettavuutta.

7.3 Opinnäytetyön prosessi ja oma oppiminen

Opinnäytetyön teko oli pitkä prosessi, joka vaati laajaa perehtymistä aiheeseen. Prosessi oli mielenkiintoinen ja opetti paljon opinnäytetyön aiheesta. Erityisesti aikaa meni tietoperustan kirjoittamiseen. Kyselylomakkeen luomiseen meni kauemmin aikaa, kuin olin ajatellut. Käytin Webropol-ohjelmaa ensimmäistä kertaa ja uuden työkalun käytön opettelu vei oman aikansa. Kyselylomakkeen kysymykset ja vastausvaihtoehdot tuli muotoilla harkiten. Kysymysten tuli olla selkeitä ja täytyi varmistaa, että kyselyyn vastaavat henkilöt ymmärtävät ne oikein virhetulkintojen välttämiseksi. Vastausvaihtoehtojen tuli olla kattavia ja vastata selvästi kysytyyn kysymykseen.

Opinnäytetyön aihe oli itselleni ennakkoon jo melko tuttu aihe, mutta työtä tehdessä opin paljon uutta aiheesta. Teoriaa lukiessa ja kirjoittaessa, sekä kyselyn vastauksia lukiessa sain paljon uutta tietoa. Valitsin aiheen sen takia, että aihe on minulle erittäin tärkeä ja opinnäytetyön tekemisen jälkeen tuntuu, että aihe on itselleni entistäkin tärkeämpi, kun pääsin syventymään aiheeseen entistä enemmän. Kyselytutkimuksen vastauksia lukiessa oli mielenkiintoista huomata tietoperustassa olevien asioiden nousevan esiin tutkimuksen tuloksissa. Erityisesti positiivista oli huomata, miten tärkeää eläinten eettinen kohtelu on suomalaisille matkailijoille.

Lähteet

Boudewijn Seapark 2022. Working methods of the dolphinarium. Luettavissa: <https://www.boudewijnseapark.be/en/meet-our-animals/working-methods-dolphinarium>. Luettu: 7.3.2022.

Buckley, R. 2012. Sustainable tourism: Research and reality. *Annals of Tourism Research* 39, 2, s. 531-532.

Business Finland 2019. Kestävän matkailun periaatteet. Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/kestavan-matkailun-periaatteet>. Luettu: 4.3.2022.

Business Finland 2022. Kestävä matkailu lyhyesti. Luettavissa: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/vastuullisuus/kestava-matkailu-lyhyesti>. Luettu: 4.3.2022.

Carr, N. & Broom, D. 2018. *Tourism and Animal Welfare*, s. 17. CABI. Wallingford. E-kirja. Luettu: 14.4.2021.

Coghlan, A. 2019. *An introduction to sustainable tourism*, s. 2-79. Goodfellow publishers. Oxford. E-kirja. Luettu: 28.2.2022.

Edgell, D. 2016. *Managing sustainable tourism: a legacy for the future*, s. 16-18. Routledge. Lontoo. E-kirja. Luettu: 7.3.2022.

EUR-Lex s.a. Eläinten hyvinvointi. Luettavissa: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/animal_welfare.html?locale=fi. Luettu: 14.4.2021.

Euroopan Parlamentti 2020. Eläinten hyvinvointi ja suojelu: EU:n lainsäädäntö. Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20200624STO81911/elainten-hyvinvointi-ja-suojelu-eu-n-lainsaadanto>. Luettu: 14.4.2021.

Green Tourism 2022. Sustainable Tourism. Luettavissa: <http://www.greentourism.eu/en/Post/Name/SustainableTourism>. Luettu: 6.3.2022.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2007. *Tutki ja kirjoita*. 13. painos. Tammi. Helsinki.

- Kananen J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylä.
- Küçükaltan, E. & Dilek, S. 2019. A Philosophical Approach to Animal Rights and Welfare in the Tourism Sector. *Journal of Tourism, Leisure and Hospitality*. 1, s. 4.
- Leslie, D. 2008. *Responsible tourism: concepts, theory and practice*, s. 10. CAB International. Wallingford. E-kirja. Luettu: 28.2.2022.
- Leslie, D. 2015. *Tourism Enterprise Developments, Management and Sustainability*, s. 30. CAB International. Wallingford. E-kirja. Luettu: 6.3.2022.
- Mihalic, T. 2016. Sustainable-responsible tourism discourse - Towards 'responsustable' tourism. *Journal of Cleaner Production*, 111, s. 463.
- Oceanográfico 2022. Conservacion. Luettavissa: <https://www.oceanografic.org/en/fundacion/conservacion>. Luettu: 28.2.2022.
- Reilun matkailun yhdistys 2015. Eläimet viihdyttävät – mutta millä hinnalla? Luettavissa: <https://www.reilumatkailu.fi/elaimet-viihdyttavat-mutta-milla-hinnalla>. Luettu 15.4.2021.
- Shani, A & Pizam, A 2008. Towards an ethical framework for animal-based attractions. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 20, 6, s. 2-12.
- Tölkes, C. 2018. Sustainability communication in tourism – A literature review. *Tourism Management Perspectives*, 27, s. 10.
- Valpas Media 2020. Matkailun ympäristövaikutukset. Luettavissa: <https://valpas.media/artikkelit/ymparisto-ja-ilmasto/matkailun-ymparistovaikutukset>. Luettu: 15.4.2021.
- Von Essen, E, Linsjö, J & Berg, C 2020. Instagramimal: Animal Welfare and Animal Ethics: Challenges of Animal-Based Tourism. *Animals* 10, 10, s. 2.
- Winter, C. 2020. A review of research into animal ethics in tourism: Launching the annals of tourism research curated collection on animal ethics in tourism. *Annals of Tourism Research*, 84, s. 1-2.

World Animal Protection 2019. Behind the smile - The multi-billion dollar dolphin entertainment industry. Luettavissa: https://www.worldanimalprotection.org/sites/default/files/media/int_files/behind_the_smile_-_dolphins_in_entertainment_report_final_011019.pdf. Luettu: 7.3.2022.

Zoo Berlin 2020. Numbers dates and facts. Luettavissa: https://www.zoo-berlin.de/en/about-the-zoo/numbers-dates-and-facts_ Luettu 25.2.2022.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomakkeen alkuteksti

Hei! Olen matkailun liikkeenjohdon opiskelija Haaga-Helian ammattikorkeakoulusta ja teen opin-
näytetyötä, jonka aiheena on suomalaisten matkailijoiden vastuullisuus eläinkohteiden valinnassa
eläinsuojelun näkökulmasta. Tutkimustulosten avulla yritykset pystyvät parantamaan toimintaansa
ja saavat lisää tietoa asiakkaiden näkemyksistä eläinkohteiden eettisyydestä ja siitä, mitkä tekijät
vaikuttavat matkailijan valintaan vierailla eläinkohteessa. Kysely on täysin anonyymi ja vastaami-
seen menee noin 5 minuuttia. Kiitos etukäteen vastauksista! -Anna

Liite 2. Kyselylomake

Suomalaisten matkailijoiden vastuullisuus eläinkohteiden valinnassa eläinsuojelun näkökulmasta

1. Ikä

- 18-24
- 25-29
- 30-39
- 40-49
- 50-59
- 60 tai yli

2. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua vastata

Seuraava

3. Kuinka kiinnostunut olet vierailemaan seuraavissa eläinkohteissa matkan aikana?

	En lainkaan	Melko vähän	Melko paljon	Erittäin paljon	En osaa sanoa
Eläintarhat	☒	☐	☐	☐	☐
Delfinaariot	☒	☐	☐	☐	☐
Akvaariot	☐	☒	☐	☐	☐

4. Kuinka tärkeiksi koet seuraavat syyt eläinkohteessa vierailuun?

	Ei lainkaan tärkeä	Hieman tärkeä	Melko tärkeä	Erittäin tärkeä	En osaa sanoa
Uuden oppiminen eläimistä	☐	☐	☐	☐	☐
Erialaisten eläinlajien näkeminen	☐	☐	☐	☐	☐
Eläinesitykset	☐	☐	☐	☐	☐
Läheiset kohtaamiset eläinten kanssa (esim. siilit ja selfiet)	☐	☐	☐	☐	☐
Lasten toiveesta vierailu	☐	☐	☐	☐	☐
Viihtyminen perheen tai muun ryhmän kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

5. Kuinka usein keräät eläimiin liittyvää tietoa eläinkohteesta ennen siellä vierailua?

	En koskaan	Harvoin	Usein	Aina	En osaa sanoa
Kohteen eläinten hyvinvoinnin toteutuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen eläinten oikeuksien toteutuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Eläinten ruokinta-ajat	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen kartta	☐	☐	☐	☐	☐
Eläinopastuskierrokset	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen osallistuminen eläinsuojeluun	☐	☐	☐	☐	☐
Tietoa eläinlajeista kohteessa	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen eläinaktiviteetit	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen tuottojen käyttäminen eläinten hyvinvointiin	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen tuottojen käyttäminen luonnonsuojeluun	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

6. Kuinka luotettaviksi tiedonlähteiksi koet seuraavat kanavat hakiessasi tietoa eläinkohteesta?

	Täysin epäluotettaviksi	Jokseenkin epäluotettaviksi	Jokseenkin luotettaviksi	Täysin luotettaviksi	En osaa sanoa
Matka-arvostelusivut (esim. Tripadvisor)	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen omat kotisivut	☐	☐	☐	☐	☐
Matkablogit	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media (esim. Instagram)	☐	☐	☐	☐	☐
Eläinsuojelujärjestöt	☐	☐	☐	☐	☐
Matkailusivustot (esim. Napsu, Rantapallo)	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteessa vierailleet perheenjäsenet ja ystävät	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

7. Mitä eläinkohteiden eettisyys sinulle tarkoittaa?

8. Mikä on mielikuvasi seuraavien eläinkohteiden eettisyydestä?

	Erittäin huono	Huono	Neutraali	Hyvä	Erittäin hyvä
Eläintarhat	☐	☐	☐	☐	☐
Delfinaariot	☐	☐	☐	☐	☐
Akvaariot	☐	☐	☐	☐	☐

9. Kuinka tärkeiksi koet seuraavat eläinkohteiden tekemät teot eettisen eläinmatkailun edistämiseksi?

	Ei lainkaan tärkeä	Hieman tärkeä	Melko tärkeä	Erittäin tärkeä	En osaa sanoa
Eläintensuojeluprojektit	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnonsuojeluprojektit	☐	☐	☐	☐	☐
Erilaiset eläimiin ja luontoon liittyvät tutkimukset	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen elämien hyvinvoinnista huolehtiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Eläimiin ja luontoon liittyvien koulutusten tarjoaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kohteen eläinten oikeuksista huolehtiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Eläinsuojeluun liittyvän informaation jakaminen ja eläinten oikeuksista kertominen	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

10. Mitä haluaisit tietää eläin kohteen eläinten hyvinvoinnista?

- Tietoa kohteen maineesta eläintensuojelun näkökulmasta
- Tietoa kohteen eläintensuojeluun liittyvistä sertifikaateista
- Tietoa kohteen eläinten elinympäristöstä (esim. riittävät tilat ja mahdollisuus omaan rauhaan ilman ihmisten jatkuvaa läsnäoloa)
- Tietoa kohteen eläinten ruokinnasta sekä terveydenhoidosta
- Tietoa kohteen eläinten mahdollisuuksista sosialisoitua toistensa kanssa
- Tietoa kohteen eläinten koulutuksesta ja sen menetelmistä matkailijoiden viihdekäyttöön
- Tietoa matkailijoiden haitallisista toimintatavoista eläin kohteessa (esim. selfiet, eläinten silittely, norsuratsastukset)
- Tietoa kohteen olemassaolosta (esim. eläinlajien säilyttäminen, eläinkannan lisääminen ja myöhemmin luontoon vapauttaminen tai pelkästään vierailijoiden viihdyttäminen)
- Muuta tietoa, mitä?
- En etsi tietoa eläin kohteiden eläinten hyvinvoinnista

11. Kuinka tärkeäksi koet eläin kohteen avoimen viestinnän kohteen tekemistä vastuullisista valinnoista ja teoista?

- Erittäin tärkeä
- Melko tärkeä
- Hieman tärkeä
- Ei lainkaan tärkeä
- En osaa sanoa

12. Jos saisit ennakkoon tietää eläin kohteen toimivan epäeettisesti eikä eläinten hyvinvointi ja oikeudet toteutuisi, kuinka todennäköisesti vierailisit kohteessa?

- Erittäin todennäköisesti
- Melko todennäköisesti
- Melko epätodennäköisesti
- En vierailisi
- En osaa sanoa

